

ЛЮБИЧ АНДРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ
голова ГО “Інститут фінансів та права”
institute_fl@institutefl.org,
(www.institutefl.org/konsultatsiji.htm).

ДЕЯКІ ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ КРИЗОЮ, ЩО ВИНИКЛА ВНАСЛІДОК БОРОТЬБИ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМ НА COVID-19: ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОГНОЗ ДЛЯ УКРАЇНИ.

Фактори, пов'язані з впливом коронавірусної хвороби COVID-19 на стан економіки України, можна поділити на такі складові:

- 1) зовнішні - **пандемія**, оголошена Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ),
- 2) внутрішні - **карантин**, визначений Постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 “Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2”, який спричинив закриття багатьох закладів торгівлі, крім магазинів, що торгують продуктами, зупинення роботи метрополітенів у Києві, Харкові та Дніпрі, обмеження руху наземного транспорту в містах, часткове припинення міжміського, міжобласного та міжнародного автомобільного, залізничного та авіасполучення).

Характерною особливістю цієї ситуації є неможливість прогнозування горизонту впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів, з огляду на три можливі сценарії завершення пандемії (карантину, надзвичайної ситуації):

- 1) природний “стадний” (загальний) імунітет (50-70% популяції перехворіє),
- 2) штучний “стадний” (загальний) імунітет внаслідок етіотропної терапії - вакцинації популяції, яка ще не захворіла),
- 3) мутація “дикого” коронавірусу SARS-CoV-2 у менш агресивну форму, яка або співіснує з людиною, або пішла до іншого виду істот.

Оскільки жоден із сценаріїв не можливо передбачити, то істотно ускладнюється побудова макроекономічної оцінки:

- 1) впливу внутрішніх факторів, що виникають внаслідок карантинних заходів центральних та місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, як на сукупну пропозицію (AS) та на сукупний попит (AD), який у типовій кейнсіанській моделі вимірюється як: $AD = C + I_n + G + X_n$ ¹.
- 2) впливу зовнішніх факторів, що виникають внаслідок заходів іноземних Урядів, спрямованих на боротьбу з пандемією,

¹ Де:

- 1) C - видатки на приватне остаточне споживання,
- 2) G - публічні закупівлі товарів та послуг,
- 3) I_n - валові приватні внутрішні інвестиції – це чисті інвестиції + амортизація,
- 4) X_n - чистий експорт.

на стан торговельного балансу (X_n) та платіжного балансу України² (відповідно до частини третьої статті 52 Закону України від 20.05.1999 року № 679-XIV “Про Національний банк України”, “Кабінет Міністрів України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади на запит Національного банку надають інформацію, що має вплив на стан платіжного балансу”). Україна, в якій значний відсоток номінального ВВП залежить від торговельного балансу, може бути вкрай вразливою до зовнішніх шоків.

Більшість заходів, спрямованих на забезпечення режиму карантину та боротьбу з пандемією, повинні бути спрямовані на **уникнення пікових навантажень на систему охорони здоров'я**. У міжнародних класифікаторах Організації Об'єднаних Націй (ООН) показники системи охорони здоров'я обліковуються в блоці “розвиток людського капіталу” індексу людського розвитку (*Human Development Index - HDI*). Всередині країни за методикою Кабінету Міністрів України, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1029, розраховується Індекс конкурентоспроможності регіону ІКР. Методика проведення розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1029 “Деякі питання удосконалення системи моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики”.

1. економічна стабільність.
2. інфраструктура.
- 3. охорона здоров'я.**
4. якість дошкільної, позашкільної, загальної середньої освіти.
5. якість вищої освіти та професійної підготовки.
6. ефективність ринку праці.
7. розмір ринку.
8. технологічна готовність.
9. належні умови для ведення бізнесу.
10. інновації.

Ціна профілактичних та інтервенційних заходів, спрямованих на уникнення пікового навантаження на систему охорони здоров'я, яке вимірюється кількістю ліжокмісць та апаратів штучної вентиляції легень, є вкрай високою для **соціально-економічної інфраструктури регіонів, показники якої вимірюються валовими регіональними продуктами (ВРП), так і для країни у цілому.**

Зміни до Державного бюджету України.

Міністерство фінансів України 27 лютого 2020 року в газеті “Урядовий кур'єр” опублікувало звіт про виконання Державного бюджету України за 2019 рік. У зазначеному звіті було наведено дані і про зведений бюджет, у якому консолідуються як Державний бюджет, так і місцеві бюджети на всіх рівнях адміністративно-територіального устрою. Крім того, на веб-порталі Державної казначейської служби України розміщено 35 форм річних звітів про виконання Державного бюджету України за 2019-й рік.

11 квітня 2020 року Верховна Рада України проголосувала в цілому законопроект України № 3279-д “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік”, який у медійному середовищі інколи називається “коронавірусним”. Цим законопроектом, який став Законом України від 13.04.2020 року № 553-IX, істотно скорочуються доходи Державного бюджету України на 2020-й рік (-12%) та збільшуються витрати Державного бюджету України на 2020-й рік (+6,9%), а отже істотно збільшується дефіцит Державного бюджету України, який необхідно фінансувати.

В економіці країни через зведений бюджет, у тому числі через Державний бюджет, перерозподіляється відсоток валового внутрішнього продукту, який сам по собі є сумою валових регіональних продуктів. Тож проаналізуємо як зміни у Державному бюджеті на 2020-й рік, так і порівняємо попередні та

² Держстат України визначив, що “платіжний баланс складається в доларах США”. Основні компоненти платіжного балансу групуються за двома рахунками:

- 1) рахунком поточних операцій,
- 2) рахунком операцій з капіталом та фінансових операцій”.

оновлені доходи та витрати з фактичними цифрами виконання Державного бюджету України у попередні три роки.

Об'єкт аналізу: зведений чи Державний бюджет України?

Цифри зведеного бюджету можуть бути більш інформативними, оскільки, наприклад, у той час як зміна ставок загальнодержавних та місцевих податків змінює рівень податкових надходжень, зміна закріплених у Бюджетному кодексі України коефіцієнтів розподілу загальнодержавних податків між Державним бюджетом України та місцевими бюджетами на підсумкову загальну суму податкових надходжень у зведеному бюджеті не впливає, але змінює рівень надходжень кожного окремо взятого бюджету, наприклад, Державного бюджету України.

Основні макроекономічні показники: внутрішні та зовнішні фактори впливу карантину та пандемії на економіку України.

Після оголошення Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) пандемії, пов'язаної з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками, багато країн ухвалили у тій чи іншій формі нормативно-правові акти, пов'язані з запровадженням карантинних заходів, введенням режиму надзвичайного стану чи надзвичайної ситуації, або навіть комендантської години. Фактичні значення результативних показників таких заходів були різними, проте зовнішніми негативними ефектами таких заходів у тому числі стали:

- частковий колапс системи міжнародної торгівлі, внаслідок можливого випадання багатьох країн з системи міжнародної торгівлі, у тому числі зменшення транспортних перевезень, і, як наслідок, можливе падіння попиту на міжнародних ринках на ту частину експортованої агросировини, з якої виробляють біопаливо (насіння свиріпи або ріпаку (УКТ ЗЕД: 1205 10, ДСТУ 4966:2008) як матеріалу для виробництва біодизелю):

1205. Насіння свиріпи або ріпаку.		Експорт 2016		Експорт 2017			Експорт 2018	Експорт 6 м.2019
		Кількість, т. 2016	Вартість тис. дол.	Кількість, т.	Вартість тис. дол. 2017	%-на зміна вартості	Вартість тис. дол. 2018	Вартість тис. дол. 2019
Всього, у тому числі:		993 972	392 474		882 000	124,73%	1 010 877	
250	Франція	215 435	84 646	111 486	45 478	-46,27%	127 515	
616	Польща	179 850	73 088	71 236	29 409	-59,76%		23 311
56	Бельгія			468 382	195 017	214,03%	291 439	
276	Німеччина			456 086	189 740	188,07%	308 779	24 988
528	Нідерланди			548 042	226 423	315,48%		
	Португалія							23 311

Джерело: Державна фіскальна служба України (<http://sfs.gov.ua/ms/f11>).

- зміни у платіжних балансах країн – торговельних партнерів,

- непрогнозовані наслідки часткового повернення в країну трудових мігрантів, зокрема, скорочення грошових переказів, які у 2019-му році оцінювались приблизно у 12 млрд. доларів США у складі рахунку операцій з капіталом платіжного балансу України.

- волатильність вартості корпоративних прав на фінансових ринках (авіакомпанії, готелі, фармацевтичні групи).

Зовнішнім позитивним для економіки України ефектом є падіння зовнішніх цін на сиру нафту. Причини падіння цін на нафту сиру можуть бути комплексними: зміни у пропозиції країн – членів ОПЕК+, вплив законодавчих актів про альтернативні види палива (біоетанол та біодизель), які зменшують попит на нафтопродукти зі сторони транспортної галузі.

Нафта та нафтопродукти сирі (код групи УКТ ЗЕД: 2709 та 2710) є найбільшими товарними позиціям в структурі імпорту в Україну, тому падіння цін на нафту покращить структуру торговельного балансу України.

Історично нафтопродукти у переважній більшості імпортуються з Мозирського НПЗ у Білорусі.

Таблиця. Імпорт, товарна позиція № 1.

2710	Нафта та нафтопродукти ³	Імпорт 2016,		Імпорт 2017,			Імпорт 2018	Імпорт 2019
		Кількість, т.	Вартість тис. дол. 2016	Кількість, т.	Вартість тис. дол. 2017	%-на зміна вартості	Вартість тис. дол. 2018	Вартість тис. дол. 2019
	Всього, у тому числі:	7 413 738	3 267 739	3 616 720	4 159 030	27,28%	5 538 401	
112	Білорусь	4 377 434	1 794 632	2 462 938	1 272 503	1,88%		
643	Російська Федерація	1 207 375	542 755	849 646	469 398	134,45%		
440	Литва	758 748	354 491	236 141	120 605	32,41%		
300	Греція	309 706	141 676	57 570	42 847	-14,87%		
616	Польща	173 858	86 894					

Джерело: Державна фіскальна служба України (<http://sfs.gov.ua/ms/f11>).

А сира нафта переважно імпортувалась Кременчуцьким НПЗ з Азербайджану. Проте, швидше за все, за митними документами, Азербайджан – не країна походження, а країна-транзитер.

Таблиця. Імпорт, товарна позиція № 15.

		Імпорт 2016		Імпорт 2017			Імпорт 2018	Імпорт 2019
		Кількість, т. 2016	Вартість тис. дол.	Кількість, т.	Вартість тис. дол. США	%-на зміна вартості.	Вартість тис. дол. 2018	Вартість тис. дол. 2019
2709	Нафта та нафтопродукти сирі							
	Всього, у тому числі:	515 954	173 835		442 220	154,39%		
31	Азербайджан	0	0	863 602	376 877	-		
364	Ісламська Республіка Іран	0	0	87 925	37 707	-		
398	Казахстан	502 384	168 217	40 923	17 504	-89,59%		
642	Румунія	13 210	5 442	7 284	3 634	-33,22%		

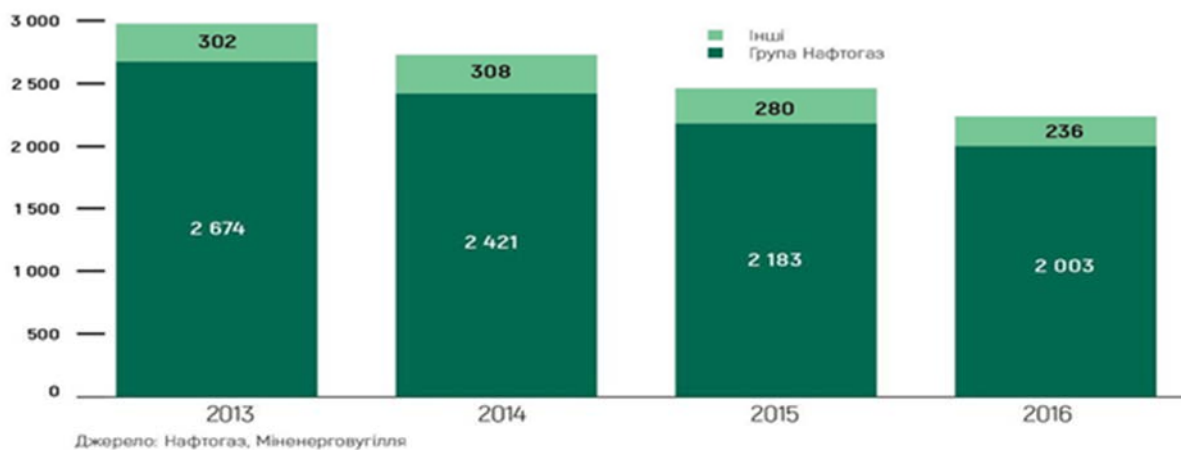
Джерело: Державна фіскальна служба України (<http://sfs.gov.ua/ms/f11>).

Надрокористувачі, що видобувають вуглеводні у Харківській, Полтавській, Сумській, Львівській та Івано-Франківській областях, також як і гірничозбагачувальні комбінати Полтавської, Дніпропетровської та Запорізької областей мають істотну частку в структурі виробництва зазначених регіонів, попри те, що в структурі випуску України видобувні галузі (“В Добувна промисловість і розроблення кар’єрів”) мають досить незначну частку 4,44%.

³ Частиною 2 статті 3 Закону України “Про оцінку впливу на довкілля” від 23 травня 2017 року № 2059-VIII “1) нафтопереробні та газопереробні заводи (крім підприємств, що виготовляють із сирової нафти виключно мастильні матеріали), установки з газифікації або зрідження вугілля чи бітумінозного сланцю;...” віднесено до першої категорії видів планованої діяльності та об’єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля.

Видобуток сирої нафти та газового конденсату в Україні – вхідних ресурсів для переробки на нафтопродукти (бензин, дизель та керосин, мазут, гудрон) щороку зменшувався:

Видобуток нафти і конденсату в Україні, тис. т

Споживання нафтопродуктів в Україні історично значно перевищувало виробництво останніх:

Виробництво нафтопродуктів в Україні		Споживання нафтопродуктів в Україні, млн. т.
Рік	млн. т.	
2002	9,89	
2008	6,96	11,45
2009	7,23	10,18
2010	6,40	9,63
2011	5,50	9,45
2012	2,99	10,21
2013	1,95	9,94
2014	1,15-1,52	8,42

Джерело: http://www.naftogaz.com/files/journal/5_2015_preview.pdf.

Наслідком падіння цін на нафту та нафтопродукти можуть стати менша собівартість палива в продукції рослинництва. Проте падіння цін на бензин та дизель спричинить зменшення надходжень:

- 1) акцизного податку з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції),
- 2) акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції).

Акцизний податок на бензин становить 6,3 грн./літр. Додатково на вартість бензину та акцизного податку нараховується податок на додану вартість в сумі 1,75 грн./літр. Також на дизельне паливо нараховується акцизний податок в розмірі 4,1 грн./літр, на вартість якого разом із собівартістю нараховується сумарний ПДВ в розмірі 1,50 грн./літр.

Шляхами подолання **зовнішніх шоків** є стимулювання імпортозаміщення, протекціоністських заходів, з дотриманням міжнародних зобов'язань України в рамках Угоди СОТ, Асоціації між Україною та ЄС та договорів про вільну торгівлю як щодо сукупного попиту (AD), так і щодо сукупної пропозиції (AS).

Крім зовнішніх шоків, існує і **внутрішньоукраїнський карантин**, запроваджений Постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 “Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2”, наслідками якого є:

- 1) зменшення сукупної пропозиції (AS), яка вимірюється реальним валовим внутрішнім продуктом

(ВВП), внаслідок фактичного зникнення таких видів економічної діяльності як авіаперевезення, зовнішній туризм, спортивні та видовищні заходи, громадське харчування, роздрібна торгівля;
 2) зсув у сукупному попиті (AD) внаслідок погіршення стану доходів домогосподарств;
 3) зменшення доходів зведених (Державного та місцевих) бюджетів, внаслідок погіршення стану ділової активності,
 4) зменшення доходів домогосподарств, у тому числі внаслідок втрати робочих місць (400 тис. зареєстрованих безробітних, або за різними оцінками близько 2-х мільйонів осіб, які втратили роботу, у т.ч. внаслідок припинення роботи продовольчих ринків та обмеження роботи громадського транспорту). Як відомо, на засіданні Уряду 22 квітня 2020 року Кабінетом Міністрів України було встановлено допомогу територіальними органами Центру зайнятості по частковому безробіттю на період карантину в розмірі двох третин складу, але не більше однієї мінімальної зарплати, відповідно до частини 9 статті 47¹ Закону України “Про зайнятість населення”.

Додаткові соціальні та економічні гарантії суб’єктам були надані Законом України від 30 березня 2020 року № 540-IX "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв’язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)", який набув чинності 2 квітня 2020 року⁴.

Бюджети різних рівнів пов’язані між собою трансфертами, зокрема субвенціями та дотаціями, які або впливають з розрахунку індексів податкоспроможності, або є наслідком делегування повноважень розпоряджатись коштами на інший рівень.

У будь-якій економіці частка номінального валового внутрішнього продукту перерозподіляється через бюджетну систему. Оскільки Держстат України також розраховує показники валових регіональних продуктів (надалі - ВРП), то можна розрахувати рівень перерозподілу ВРП через зведені місцеві бюджети у м. Києві та регіонах, крім Автономної Республіки Крим та м. Севастополя.

Постановою Кабінету Міністрів України від 29 березня 2020 р. № 253 внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 15 травня 2019 р. № 555 “Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2020-2022 роки”.

Таблиця. Основні макроекономічні показники.

Показники	2016 ф	2017 ф	2018 ф	2019 пр. / ф		2020 пр ⁵
	Рік	Рік	Рік	Прогноз до бюджету	Факт. показник	Прогноз до бюджету
Номінальний ВВП, млрд гривень	2 385,4	2 983,9	3 560,6	3 946,9	4 186,45	3 985,5
ВВП реальний, темп зростання, %	2,4	2,5	3,4	3	3,2**	
Темпи приросту споживчих цін, %, грудень до грудня попереднього року	12,4	13,7	9,8	7,4	4,1	11,6
Темпи приросту споживчих цін, %, середній за рік	13,9	14,4	10,9	8,7	7,9	6,8
Середньомісячна заробітна плата, грн	5 183	7 104	8 865	10 129	10 497	
Зміна реальної заробітної плати*, %	9	19,1	12,5	6,9	9,8	
Рівень безробіття у віці 15—70 років, методологія МОП, % до економічно-активного населення	9,3	9,5	8,8	8,9	н/д	
Зміна експорту товарів та послуг, у % до попереднього року	-3,9	17,1	9,8	8,3	7,2	
Зміна імпорту товарів та послуг, у % до попереднього року	4,5	19,2	12,8	9,1	7,1	
Обмінний курс, гривень до долара США (середній)	25,6	26,6	27,2	28,2	25,8	27,0 29,5

Джерело: компіляція урядових веб-ресурсів.

⁴ Див.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20> .

⁵ Джерело: https://mof.gov.ua/uk/macroeconomic_forecast_for_2020-2022-379.

Оприлюднення остаточних даних як за 2019-й рік, так і за перший квартал 2020-го року незабаром дозволить робити порівняння фактичних значень основних макроекономічних показників з плановими значеннями.

В макроекономіці номінальний ВВП можна аналізувати як сукупну пропозицію (AS), так і як сукупний попит (AD). Цей показник як у номінальних значеннях, так і у реальних скоригованих на інфляцію цифрах у 2019-му році зріс.

Історичні та прогнозні цифри щодо доходів Державного бюджету України.

Відповідно до пункту 23 частини першої статті 2 Бюджетного кодексу України, “доходи бюджету - податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ)”.

Отже, у цілому доходи Державного бюджету в 2019 році зросли на 7,6% у порівнянні з 2018 роком до 998,3 млрд грн. Ці доходи склали 77,65% від доходів зведеного бюджету України (1 285,6 млрд. грн.). Державний бюджет України на 2020-й рік відрізнявся досить агресивними цифрами щодо запланованого зростання доходів, що можна побачити у наступній таблиці:

Таблиця. Операційний доход ДБУ (млрд. грн.)

Статті доходів	2017 факт, млрд. грн	2018 факт, млрд. грн	2019 факт, млрд. грн	Темп приросту до 2018 р., %	% від доходів	2020 пр., млрд. грн	2020 пр., млрд. грн. (COVID- 19)
РАЗОМ ДОХОДІВ (ОПЕРАЦІЙНИЙ ДОХОД)	793,4	928,12	998,3	7,6%		1 096	976
<i>у тому числі:</i>							
ПДВ з ввезених на територію України товарів	250,5	295,38	289,8	-1,9%	29,03%	349,5	303,8
Відшкодування ПДВ	-120,1	-131,66	-151,9	15,4%	-15,22%		
Податок та збір на доходи фізичних осіб	75,03	91,71	110	19,9%	11,02%	129,36	110,84
Податок на прибуток підприємств	66,91	96,88	107,1	10,5%	10,73%	118,90	98,2
ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування	63,45	79,13	88,9	12,4%	8,91%	96,8	75,4
Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	66,3	71,14	69,9	-1,8%	7,00%	87,84	75,17
Кошти, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України “Про Національний банк України”	44,38	44,61	64,9	45,5%	6,50%	40,71	42,72
Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	41,99	47,71	53,5	12,1%	5,36%	53,11	53,34
Власні надходження бюджетних установ	35,71	46,7	46,2	-1,1%	4,63%	36,4	37,4

Статті доходів	2017 факт, млрд. грн	2018 факт, млрд. грн	2019 факт, млрд. грн	Темп приросту до 2018 р., %	% від доходів	2020 пр., млрд. грн	2020 пр., млрд. грн. (COVID- 19)
Частина чистого прибутку (доходу) державних або комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного бюджету, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна або комунальна власність	24,64	39,73	46,3	16,5%	4,64%	41,3	68,01
Рентна плата за користування надрами	43,88	39,82	41,3	3,7%	4,14%	49,92	27,05
Ввізне мито	23,9	26,56	29,9	12,6%	3,00%	31,84	28,26
РАЗОМ ДОХОДІВ (ОПЕРАЦІЙНИЙ ДОХОД)	793,4	928,12	998,3	7,60%		1 096,0	976
Усього податкові надходження	627,15	753,82	799,78	6,10%	80,10%	926,55	710,79
Усього неподаткові надходження	128,6	112,72	136,03	20,70%	13,60%	156,7	183,3
Усього доходи від операцій з капіталом	286,9	736,47	0,18	-100%		0,646	0,661
Усього офіційні трансферти	5,97	7,31	1,14	13%	1,00%	2,734	1,756
Усього цільові фонди	29,85	у т.ч. 0,19	у т.ч. 1,77	832%	0,20%		
Усього витрат	841,32	987,37	1078,34	9%		1 184,01	1 266,42
Дефіцит	-47,92	-59,25	-80,04	37%		-88,01	-290,42

Джерело: оцінка Мінекономіки станом на 17.02.2020.

Тобто цифри падіння планових показників доходів Державного бюджету України є значними лише у порівнянні з завищеними прогнозними показниками Закону України від 14.11.2019 року № 294-IX "Про Державний бюджет України на 2020 рік".

У порівнянні з фактичними показниками виконання Державного бюджету України у попередні роки планові показники доходів після прийняття Закону України від 13.04.2020 року № 553-IX "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" істотно не зменшились (див. передостанню колонку наступної таблиці). Істотне падіння показників плану 2020 р. від 13.04.2020 р., які стосуються доходів, відбулось лише відносно плану 2020 р. від 14.11.2019 р., що можна побачити в останній колонці таблиці.

Статті доходів	Зміна звіту за 2018 р. до звіту за 2017 р., %	Зміна звіту за 2019 р. до звіту за 2018 р., %	Зміна плану 2020 р. від 14.11.2019 р. до звіту за 2019 р., %	Зміна плану 2020 р. від 13.04.2020 р. до звіту за 2019 р., %	Зміна плану 2020 р. від 13.04.2020 р. до плану 2020 р. від 14.11.2019 р.
РАЗОМ ДОХОДІВ (ОПЕРАЦІЙНИЙ ДОХОД)	16,98%	7,56%	9,79%	-2,23%	-10,95%
у тому числі:					

Статті доходів	Зміна звіту за 2018 р. до звіту за 2017 р., %	Зміна звіту за 2019 р. до звіту за 2018 р., %	Зміна плану 2020 р. від 14.11.2019 р. до звіту за 2019 р., %	Зміна плану 2020 р. від 13.04.2020 р. до звіту за 2019 р., %	Зміна плану 2020 р. від 13.04.2020 р. до плану 2020 р. від 14.11.2019 р.
ПДВ з ввезених на територію України товарів	17,92%	-1,89%	20,60%	4,83%	-13,08%
Відшкодування ПДВ	9,63%	15,37%			
Податок та збір на доходи фізичних осіб	22,23%	19,94%	17,60%	0,76%	-14,32%
Податок на прибуток підприємств	44,79%	10,55%	11,02%	-8,31%	-17,41%
ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) з урахуванням бюджетного відшкодування	24,71%	12,35%	8,89%	-15,19%	-22,11%
Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	7,30%	-1,74%	25,67%	7,54%	-14,42%
Кошти, що перераховуються Національним банком України відповідно до Закону України "Про Національний банк України"	0,52%	45,48%	-37,27%	-34,18%	4,95%
Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	13,62%	12,14%	-0,73%	-0,30%	0,43%
Власні надходження бюджетних установ	30,78%	-1,07%	-21,22%	-19,11%	2,69%
Частина чистого прибутку (доходу) державних або комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного бюджету, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна або комунальна власність	61,24%	16,54%	-10,80%	46,89%	64,70%
Рентна плата за користування надрами	-9,25%	3,72%	20,87%	-34,50%	-45,81%
Ввізне мито	11,13%	12,58%	6,49%	-5,48%	-11,24%
РАЗОМ ДОХОДІВ (ОПЕРАЦІЙНИЙ ДОХОД)	16,98%	7,56%	9,79%	-2,23%	-10,95%
Усього податкові надходження	20,20%	6,10%	15,85%	-11,13%	-23,29%
Усього неподаткові надходження	-12,35%	20,68%	15,19%	34,77%	17,00%
Усього доходи від операцій з капіталом	156,70%	-99,98%	253,02%	261,04%	2,27%
Усього офіційні трансферти	-54,19%	-58,30%	139,82%	54,06%	-35,76%

Статті доходів	Зміна звіту за 2018 р. до звіту за 2017 р., %	Зміна звіту за 2019 р. до звіту за 2018 р., %	Зміна плану 2020 р. від 14.11.2019 р. до звіту за 2019 р., %	Зміна плану 2020 р. від 13.04.2020 р. до звіту за 2019 р., %	Зміна плану 2020 р. від 13.04.2020 р. до плану 2020 р. від 14.11.2019 р.
Усього цільові фонди	-99,37%	844,41%			
Усього витрат	17,36%	9,21%	9,80%	17,44%	6,96%
Дефіцит	23,64%	35,09%	9,96%	262,85%	229,99%

Джерело: звіт про виконання Державного бюджету України за 2017-2019-й роки. Власні розрахунки.

Із наведеної таблиці можна побачити, що навіть після прийняття Закону України від 13.04.2020 року № 553-ІХ "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" у порівнянні з фактичними показниками за 2019-й рік очікується зростання надходжень ПДВ з ввезених на територію України товарів, податку та збору на доходи фізичних осіб та акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції).

Понад те, значно збільшено планові надходження у вигляді частини чистого прибутку (доходу) державних або комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного бюджету, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна або комунальна власність.

Проте фактом є, що доходи Державного бюджету України в 2019 році зросли на 6,1% у порівнянні з 2018 роком до 998,3 млрд. грн. Серед цих доходів податкові надходження становили 799,78 млрд. грн. (80,11%), а неподаткові надходження 186,75 млрд. грн. (18,71%). Таким чином оподаткування в Україні має істотний вплив на соціальні та економічні процеси, що відбуваються в державі. Загалом, питома вага надходжень зведеного бюджету України, що контролювались Державною податковою службою України в 2019-му році, склала 732,9 млрд. грн., або 57% від 1 285,6 млрд. грн.

Коефіцієнти загальнодержавних податків, які спрямовувались до Державного бюджету України.

Зміна у планових доходах та витратах Державного бюджету України всередині Зведеного бюджету повинні поєднуватись із переглядом повноважень, делегованих на рівень місцевого самоврядування.

Більш інформативними є показники приросту часток деяких загальнодержавних податків, які спрямовуються до Державного бюджету України. Зокрема, у порівнянні з 2018-м роком на -1,9% зменшились надходження від податку на додану вартість (ПДВ) з ввезених на територію України товарів, надходження якого становили 29,03% доходів Державного бюджету України.

Другою у рейтингу за часткою в структурі доходів Державного бюджету України була частка податку на доходи фізичних осіб, яка відповідно до частини 2 статті 29 Бюджетного кодексу України становить 25% на відповідній території України (крім території міст Києва та Севастополя) та 60% на території міста Києва, також як і 100% ПДФО від оподаткування пасивних доходів у вигляді процентів на поточний або депозитний (вкладний) банківський рахунок, процентів на вклад (депозит) члена кредитної спілки у кредитній спілці. Відповідно до пункту 168.4 статті 168 Податкового кодексу України від 02.12.2010 № 2755-VI, ПДФО сплачується за місцем розташування відокремленого підрозділу юридичної особи, проте обов'язок може виконувати або самостійно відокремлений підрозділ, або ж така юридична особа, якщо у її складі перебуває відокремлений підрозділ неуповноважений нараховувати (сплачувати) ПДФО. Отже, частка ПДФО, що залишилися у 2019-му році у Державному бюджеті України, зросла на 19,9% до 110 млрд. грн.

Значними темпами, а саме на +15,4% (до -151,9 млрд. грн.) зросло у 2019-му році відшкодування ПДВ за податковим кредитом для покупців товарів та послуг. А надходження ПДВ з вироблених в Україні товарів (робіт, послуг) також зросло на 12,4% до 88,9 млрд. грн.

Частка податку на прибуток, що залишилась у Державному бюджеті України у 2019-му році, зросла на 11,4% до 107,1 млрд. грн. І це вдруге після неймовірно високих темпів зростання на рівні +44,8% у 2018-му році.

Іншими загальнодержавними податками, перелік яких визначено статтею 9 Податкового кодексу України, що мають істотну частку в структурі доходів Державного бюджету України за 2019-й рік, стали:

1) 69,9 млрд. грн. (-1,8% до 2018-го року) акцизного податку (розділ VI ПКУ) з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), визначеного п.п.14.1.4 ПКУ як непрямий податок, який крім виконання фіскальної функції наповнення Державного бюджету, також є інструментом впливу на споживання підакцизних товарів, перелік яких визначено пунктом 215.1 статті 215 Податкового кодексу України;

2) 53,5 млрд. грн. (+12,1% до 2018-го року) акцизного податку (розділ VI ПКУ) з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції), що сплачується відповідно до п. 222.2 ст. 222 Податкового кодексу України:

3) 41,3 млрд. грн. (+3,7% до 2018-го року) частки рентної плати за користування надрами (стаття 252 Розділу IX ПКУ), відповідно до ставок, визначених Податковим кодексом України до більшості з корисних копалин загальнодержавного значення (ККЗД), визначених Постановою Кабінету Міністрів України від 12 грудня 1994 року № 827. Як відомо, починаючи з 2018-го року, рентна плата за користування надрами для видобування ККЗД розподіляється на рівні 75% до Державного бюджету та 25% до обласних бюджетів, за винятком таких рідких та газоподібних ККЗД як природний газ, газовий конденсат та нафта, рента від пешого продажу яких у частці 95% надходить до Державного бюджету, у частці 2% до обласних бюджетів, у частці 2% до районних бюджетів і у частці 1% до бюджетів територіальних громад на базовому рівні адміністративно-територіального устрою. Що стосується ставок рентної плати, визначених Податковим кодексом України, то вони є у тому числі такими:

Газоподібна та рідка горюча корисна копалина загальнодержавного значення, відповідно до Постанови КМУ № 827	Ставка ренти % видобутку, зг. ст. 252.20 ПКУ, станом на 28.12.2015 р.	ЗУ № 909-VIII від 24.12.2015 р.
нафта та газ		
нафта, конденсат:		
з покладів, які повністю або частково залягають на глибині до 5000 метрів	45,00	
з покладів, які повністю залягають на глибині понад 5000 метрів	21,00	
Газ природний (будь-якого походження):		
природний газ, що відповідає умові, визначеній у пункті 252.24 цієї статті, видобутий з покладів до 5000 метрів	70,00	29,00
природний газ, що відповідає умові, визначеній у пункті 252.24 цієї статті, видобутий з покладів понад 5000 метрів	14,00	14,00
з покладів на ділянках надр (родовищах) в межах континентального шельфу та/або виключної (морської) економічної зони України	11,00	11,00
природний газ, видобутий під час виконання договорів про спільну діяльність	70,00	70,00
з покладів, які повністю або частково залягають на глибині до 5000 метрів	55,00	29,00 29,00
з покладів, які повністю залягають на глибині понад 5000 метрів	28,00	14,00

Істотним джерелом надходжень до Державного бюджету України у 2019-му році стали:

- 1) 46,3 млрд. грн. чистого прибутку (доходу) державних або комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного бюджету, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна або комунальна власність,
- 2) 46,2 млрд. грн. власних надходжень бюджетних установ,
- 3) такий вид митних платежів як 29,9 млрд. грн. ввізного мита. Загалом, відповідно до даних Державної податкової служби України, у 2019-му році донарахування за плановими, позаплановими та фактичними перевітками зросли у порівнянні з 2018-м роком на +32% до рівня 45,6 млрд. грн. При цьому кількість заходів контролю у порівнянні з 2018-м роком була скорочена:
 - 1) планові перевірки (-12%),
 - 2) позапланові перевірки (-24%),
 - 3) зустрічні перевірки (-17%),
 - 4) візити до платників (-20%).

Щодо впливу Закону України № 553-IX на прогноз щодо витрат Державного бюджету України

Отже, скорочення доходів, запроваджене Законом України від 13.04.2020 року № 553-IX, було істотним лише у порівнянні з плановими показниками на 2020-й рік, в не з фактичними показниками за попередні роки. Що стосується витрат, то визначення останнім надане пунктом 14 частини першої статті 2 Бюджетного кодексу України, відповідно до якого “витрати бюджету - видатки бюджету, надання кредитів з бюджету, погашення боргу та розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів”.

Проте не лише доходи, але і витрати Державного бюджету України повинні були б секвеструватись, оскільки дефіцит напряму пов'язаний із питаннями погашення та обслуговування Міністерством фінансів України державного боргу на певних фінансових умовах, пов'язаних із поворотністю коштів, що залучаються позичальником.

Проте, попри падіння планових доходів, плановані витрати Державного бюджету України на 2020-й рік зросли на +6,96% (або на +82 413 342,00 тис. грн.) з 1 184 010 356,6 тис. грн. до 1 266 423 698,60 тис. грн. Отже, проаналізуємо зміни в розрізі розпорядників коштів (за кодом програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету).

Таблиця. Рейтингування витрат за абсолютним приростом (від ЗУ від 13.04.2020 р. № 553-IX), тис. грн.

№	Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету	Найменування згідно з відомчою і програмною класифікаціями видатків та кредитування державного бюджету	Разом планові витрати (ЗУ від 14.11.2019 р. № 294-IX)	Разом планові витрати (13.04.2020 року № 553-IX)	Процентний приріст	Приріст
1	3510000	Міністерство фінансів України (загальнодержавні видатки та кредитування)	166 697 591,80	237 371 002,40	42,40%	70 673 410,60
2	2500000	Міністерство соціальної політики України	293 402 945,70	312 907 779,80	6,65%	19 504 834,10
3	2300000	Міністерство охорони здоров'я України	98 183 290,50	114 550 207,70	16,67%	16 366 917,20
4	3400000	Міністерство молоді та спорту України	0,00	2 250 825,00		2 250 825,00

№	Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету	Найменування згідно з відомчою і програмною класифікаціями видатків та кредитування державного бюджету	Разом планові витрати (ЗУ від 14.11.2019 р. № 294-IX)	Разом планові витрати (13.04.2020 року № 553-IX)	Процентний приріст	Приріст
5	6591000	Національна академія аграрних наук України		1 504 978,90		1 504 978,90
6	0500000	Державна судова адміністрація України	14 622 144,80	15 699 795,10	7,37%	1 077 650,30
7	3910000	Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України (загальнодержавні видатки та кредитування)	0,00	505 000,00		505 000,00
8	3410000	Міністерство молоді та спорту України (загальнодержавні видатки та кредитування)	0,00	420 000,00		420 000,00
9	1000000	Міністерство внутрішніх справ України	92 966 443,80	93 161 654,20	0,21%	195 210,40
10	3900000	Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України	0,00	128 615,50		128 615,50
11	3130000	Державне агентство автомобільних доріг України (загальнодержавні видатки та кредитування)	22 172 967,20	22 267 967,20	0,43%	95 000,00
12	7900000	Харківська обласна державна адміністрація	396 014,50	458 712,90	15,83%	62 698,40
13	7720000	Вінницька обласна державна адміністрація	353 024,10	404 203,70	14,50%	51 179,60
14	7830000	Львівська обласна державна адміністрація	334 789,80	381 607,90	13,98%	46 818,10
15	7860000	Полтавська обласна державна адміністрація	307 943,00	352 751,70	14,55%	44 808,70
16	7800000	Київська обласна державна адміністрація	370 621,40	414 805,50	11,92%	44 184,10
17	7870000	Рівненська обласна державна адміністрація	241 216,70	281 665,60	16,77%	40 448,90
18	7730000	Волинська обласна державна адміністрація	236 258,60	271 300,20	14,83%	35 041,60
19	7790000	Івано-Франківська обласна державна адміністрація	264 802,90	299 799,40	13,22%	34 996,50
20	7760000	Житомирська обласна державна адміністрація	312 355,40	345 988,70	10,77%	33 633,30

Джерело: додаток 3 до ЗУ № 294-IX, ЗУ від 13.04.2020 року № 553-IX на www.rada.gov.ua.

Як бачимо, результати сортування двадцяти найбільших лідерів витрат за абсолютним приростом поставило загальнодержавні видатки та кредитування Міністерства фінансів України в позицію абсолютного лідерства: +70 673 410,60 тис. грн. Це пояснюється тим, що пунктом 10 Закону України від 13.04.2020 року № 553-IX “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” Закон України від 14.11.2019 року № 294-IX “Про Державний бюджет України на 2020 рік” було доповнено статтею 28, яка постановила “створити у складі Державного бюджету України фонд боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками, на період дії карантину, установленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України зазначеної хвороби, та протягом 30 днів з дня відміни цього карантину”. Цією ж статтею визначено, що “рішення про виділення коштів із зазначеного фонду (у разі потреби з відкриттям нових бюджетних програм, включаючи трансферти місцевим бюджетам)

приймаються Кабінетом Міністрів України за погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету”.

Кошти фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками спрямовуватимуться на:

“- заходи, спрямовані на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, зокрема на закупівлю товарів, робіт і послуг, необхідних для здійснення зазначених заходів, включаючи закупівлю медичних послуг за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення;

- додаткові доплати до заробітної плати медичним та іншим працівникам, які безпосередньо зайняті на роботах з ліквідації гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, а також доплати до заробітної плати окремим категоріям працівників, які забезпечують життєдіяльність населення, на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, визначений у рішенні Кабінету Міністрів України про встановлення карантину, до завершення здійснення зазначених заходів;

- надання грошової допомоги громадянам, зокрема особам похилого віку, у зв'язку із негативними наслідками поширення на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2;

- надання одноразової грошової допомоги членам сімей медичних та інших працівників закладів охорони здоров'я, які загинули (померли) від гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, що пов'язано з виконанням робіт з ліквідації такої хвороби, у порядку та розмірах, визначених Кабінетом Міністрів України;...”.

- надання трансферту Пенсійному фонду України;

- надання фінансової допомоги на поворотній або безповоротній основі Фонду соціального страхування України і Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття;

- поповнення резервного фонду державного бюджету;

- відновлення видатків державного бюджету (включаючи трансферти місцевим бюджетам) та надання кредитів з державного бюджету за бюджетними програмами, скорочених у зв'язку із створенням фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками”.

Необхідні ресурси Фонду були оцінені в 64 669 537,7 тис. грн.

Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету	Код функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету	Найменування згідно з відомчою і програмною класифікаціями видатків та кредитування державного бюджету	Разом ЗУ від 14.11.2019 р. № 294-IX	Разом ЗУ від 13.04.2020 року № 553-IX
3511380	0133	Фонд боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками	-	64 669 537,7

Джерело: ЗУ від 13.04.2020 року № 553-IX.

22 квітня 2020 року Кабінет Міністрів України затвердив порядок направлення коштів із фонду боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками⁶. Відповідно до цього порядку фінансування буде здійснюватися на підставі звернень головних розпорядників бюджетних коштів до Уряду⁷.

Яким чином було визначено цю суму? На міжнародне поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, Уряд України відреагував у першу чергу Постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 “Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2”.

Водночас, запит щодо фінансових ресурсів, необхідних для обслуговування державного боргу України був збільшений лише на

Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету	Код функціональної класифікації видатків та кредитування бюджету	Найменування згідно з відомчою і програмною класифікаціями видатків та кредитування державного бюджету	Разом ЗУ від 14.11.2019 р. № 294-IX	Разом (ЗУ від 13.04.2020 року № 553-IX)
3511350	0170	Обслуговування державного боргу	141 473 124,60	144 798 141,0

Джерело: ЗУ від 13.04.2020 р. № 553-IX.

Одночасно скорочення планованих доходів вплинуло і на деякі витрати з Державного бюджету України.

Таблиця.

№	Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету	Найменування згідно з відомчою і програмною класифікаціями видатків та кредитування державного бюджету	Разом планові витрати (ЗУ від 14.11.2019 р. № 294-IX)	Разом планові витрати (ЗУ від 13.04.2020 року № 553-IX):	Процентний приріст	Приріст (зменшення)
78	3600000	Міністерство юстиції України	14 341 937,50	13 883 132,20	-3,20%	-458 805,30
79	6420000	Державне бюро розслідувань	1 902 748,10	1 416 535,90	-25,55%	-486 212,20
80	6340000	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг	487 522,50			-487 522,50
81	0420000	Господарсько-фінансовий департамент Секретаріату Кабінету Міністрів України (загальнодержавні видатки та кредитування)	1 060 740,50	459 161,20	-56,71%	-601 579,30
82	1510000	Міністерство у справах ветеранів України (загальнодержавні видатки та кредитування)	1 266 216,70	611 216,70	-51,73%	-655 000,00
83	2310000	Міністерство охорони здоров'я України (загальнодержавні видатки та кредитування)	17 706 646,70	16 784 077,80	-5,21%	-922 568,90

⁶ Джерело: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-zatverdiv-poryadok-vikoristannya-koshtiv-dlya-borotbi-z-covid-19>.

⁷ Проект : http://materialy.kmu.gov.ua/3b35ee1b/docs/4e934ef8/Proekt_postanovi.pdf,

пояснювальна записка: http://materialy.kmu.gov.ua/3b35ee1b/docs/4e934ef8/Poyasnyvalna_zapiska.pdf.

84	3100000	Міністерство інфраструктури України	4 954 782,10	3 983 592,50	-19,60%	-971 189,60
85	3500000	Міністерство фінансів України	20 895 198,70	19 879 191,60	-4,86%	-1 016 007,10
86	6740000	Центральна виборча комісія (загальнодержавні видатки та кредитування)	2 154 988,00	1 000 000,00	-53,60%	-1 154 988,00
87	0410000	Господарсько-фінансовий департамент Секретаріату Кабінету Міністрів України	3 608 716,20	2 271 912,90	-37,04%	-1 336 803,30
88	6600000	Управління державної охорони України	1 582 197,20			-1 582 197,20
89	2200000	Міністерство освіти і науки України	44 603 115,70	42 760 372,30	-4,13%	-1 842 743,40
90	2750000	Міністерство розвитку громад та територій України	2 484 771,70	621 723,20	-74,98%	-1 863 048,50
91	6620000	Служба зовнішньої розвідки України	2 364 727,70			-2 364 727,70
92	6640000	Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	2 878 700,20			-2 878 700,20
93	2210000	Міністерство освіти і науки України (загальнодержавні видатки та кредитування)	86 971 323,80	83 897 779,10	-3,53%	-3 073 544,70
94	5960000	Головне управління розвідки Міністерства оборони України	3 563 773,70			-3 563 773,70
95	2760000	Міністерство розвитку громад та територій України (загальнодержавні видатки та кредитування)	12 875 000,00	7 875 000,00	-38,83%	-5 000 000,00
96	3800000	Міністерство культури та інформаційної політики України	15 410 924,80	8 162 651,00	-47,03%	-7 248 273,80
97	6520000	Служба безпеки України	11 955 807,80			-11 955 807,80
98	2100000	Міністерство оборони України	117 509 257,80			-117 509 257,80

Джерело: ЗУ від 13.04.2020 р. № 553-ІХ.

Понад те, співставлення додатків 3 плану Державного бюджету на 2020 р., викладеного у Законі України від 13.04.2020 р. № 553-ІХ, до плану Державного бюджету на 2020 р. від 14.11.2019 р. № 294-ІХ, виставлених на веб-сторінці Верховної Ради України, виявило істотні помилки у верстці *.xls файлу на веб-сторінці Верховної Ради України.

Зокрема, наводимо перелік розпорядників коштів Державного бюджету України, які або зникли, або з'явилися у додатку 3 до Закону України "Про Державний бюджет України" в різних редакціях:

Код програмної класифікації видатків та кредитування державного бюджету	Найменування згідно з відомчою і програмною класифікаціями видатків та кредитування державного бюджету	
	Редакція ЗУ від 14.11.2019 р. № 294-ІХ.	Редакція ЗУ від 13.04.2020 року № 553-ІХ.
2100000	Міністерство оборони України	Відсутнє.
2510000	Міністерство соціальної політики України (загальнодержавні видатки та кредитування)	Відсутнє.
3400000	Відсутнє.	Міністерство молоді та спорту України.
3410000	Відсутнє.	Міністерство молоді та спорту України.
3900000		Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України
3910000		Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України (загальнодержавні видатки та кредитування)

5960000	Головне управління розвідки Міністерства оборони України	Відсутнє.
6340000	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг	Відсутнє.
6500000	Рада національної безпеки і оборони України	Відсутнє.
6520000	Служба безпеки України	Відсутнє.
6550000	Національна академія педагогічних наук України	Відсутнє.
6570000	Національна академія мистецтв України	Відсутнє.
6580000	Національна академія правових наук України	Відсутнє.
6600000	Управління державної охорони України	Відсутнє.
6620000	Служба зовнішньої розвідки України	Відсутнє.
6640000	Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	Відсутнє.
	Всього визначено витрати у додатку 3:	1 266 423 698,6 тис. грн.
	Всього у витрати у додатку 3, сума витрат розпорядників коштів	1 123 893 059,9 тис. грн.
	Різниця між визначеними витратами та сумою витрат розпорядників	142 530 638,7 тис. грн.

Джерело: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/file/text/80/f490523n202.xls> (ЗУ від 14.11.2019 р. № 294-IX).
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/file/text/80/f494375n150.xlsx> (ЗУ від 13.04.2020 року № 553-IX).

Громадська організація “Інститут фінансів та права” декілька разів перерахувала додаток № 3 до Закону України від 13.04.2020 року № 553-IX “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2020 рік””. Як наслідок, порівняння редакцій додатку № 3 до Закону України від 14.11.2019 р. № 294-IX із додатком № 3 до спочатку законопроекту № 3279д, а потім і Закону України від 13.04.2020 року № 553-IX, виявили розбіжність між записаною цифрою 1 266 423 698,6 тис. грн. та арифметичним додаванням видатків кожного з розпорядників в розмірі 1 123 893 059,9 тис. грн. Така різниця становить 142 530 638,7 тис. грн. Мабуть, саме до неї потрапили видатки Міністерства оборони України (КПКВКДБ 2100000), які у додатку 3 до Закону України від 14.11.2019 р. № 294-IX становили 117 509 257,8 тис. грн. Зазначені зміни у додатку 3, швидше за все, є помилками верстки файлу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/file/text/80/f494375n150.xlsx>, які незабаром зміняться на веб-сторінці Верховної Ради України.

Щодо впливу Закону України від 13.04.2020 року № 553-IX на дефіцит Пенсійного фонду України.

Збори єдиного соціального внеску зросли у 2019-му році на +19,9% до 273,5 млрд. грн. Відповідно до частини другої статті 8 Закону України від 8 липня 2010 року № 2464-VI “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, “єдиний внесок не входить до системи оподаткування”. А частина 3 статті 8 цього Закону України визначила, що “кошти, що надходять від сплати єдиного внеску та застосування фінансових санкцій відповідно до цього Закону, не можуть зараховуватися до Державного бюджету України, бюджетів інших рівнів та використовуватися на цілі, не передбачені законодавством про загальнообов'язкове державне соціальне страхування”. Попри таке зростання дефіцит Пенсійного фонду України постійно збільшується після реформи 2017 року. Такий тренд загалом суперечить попереднім прогнозам, відповідно до яких після фіксації дефіциту Пенсійного фонду України на рівні 141 млрд. грн. на трирічний період, протягом 8-ми років дефіцит повинен був плавно зменшуватись до нуля.

Проте дотація Пенсійному фонду України стала більшою ніж обслуговування боргу. Після прийняття Закону України від 13.04.2020 року № 553-IX, дотація зросте до 202,3 млрд. грн.

Також, станом на кінець 2019-го року Пенсійному фонду України було надано позик в розмірі 50 млрд. грн.

Після прийняття законопроекту від 13.04.2020 року № 553-IX у 2020-му році дотація Пенсійному фонду України в розмірі 202 млрд. грн. є більшою, ніж обслуговування боргу, яка збільшується на 3 млрд. грн. до 144,8 млрд. грн. З 1-го по 25-те травня 2020-го року будуть проведені індексації пенсій.

Проте Програма зменшення дефіциту Пенсійного фонду України поки що ніде не оприлюднювалась.

Таблиця Видатки Державного бюджету України за функціональною класифікацією.

Статті видатків	2017 рік, факт, млрд грн	2018 рік, факт, млрд грн	2019 рік, факт, млрд грн	темпи приросту до 2018 року, %	2020 пр., млрд. грн	2020 пр., млрд. грн. (COVID-19)
Всього видатків, у тому числі:	839,45	985,85	1075,1	9,1		
Загальнодержавні функції (без урахування видатків на обслуговування державного боргу)	32,04	47,53	48,9	3		
Обслуговування боргу	110,46	115,43	119,2	3,3		
Оборона	74,35	97,02	106,6	9,9		
Громадський порядок, безпека та судова влада	87,85	116,88	142,4	21,8		
Економічна діяльність	48,34	63,60	72,4	13,8		
Охорона навколишнього природного середовища	4,74	5,24	6,3	20,5		
Житлово-комунальне господарство	0,54	0,30	0,11	-63,6		
Охорона здоров'я	16,73	22,62	38,6	70,5		
Духовний та фізичний розвиток	7,90	10,11	10	-1,4		
Освіта	41,30	44,32	51,7	16,5		
Соціальний захист та соціальне забезпечення	144,49	163,87	218,6	33,4		
Міжбюджетні трансферти	272,60	298,94	260,3	-12,9		

Джерело: звіт про виконання Державного бюджету України за 2019 рік.

Таблиця. Видатки Державного бюджету України за економічною класифікацією у 2019 році.

Статті видатків	2017 рік, факт, млрд грн	2018 рік, факт, млрд грн	2019 рік, факт, млрд грн	темпи приросту до 2018 року, %	2020 пр., млрд. грн	2020 пр., млрд. грн. (COVID-19)
Всього видатків, у тому числі:			1075,1	9,1		
Оплата праці і нарахування на заробітну плату			210,1	22,7		
Медикаменти та перев'язувальні матеріали			10	1,6		
Продукти харчування			5,7	2,7		
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв			9,4	4,6		
Поточні трансферти (підприємствам, органам державного управління інших рівнів та урядам іноземних держав та міжнародним організаціям)			255,3	-14,2		

Статті видатків	2017 рік, факт, млрд грн	2018 рік, факт, млрд грн	2019 рік, факт, млрд грн	темпи приросту до 2018 року, %	2020 пр., млрд. грн	2020 пр., млрд. грн. (COVID-19)
Соціальне забезпечення			223,5	34,1		
Капітальні видатки			76,2	9,2		

Джерело: звіт про виконання Державного бюджету України за 2019 рік.

Розмір та фінансування дефіциту Державного бюджету України.

Проаналізуємо, чи достатньо обґрунтованим є рішення Кабінету Міністрів України втричі збільшити дефіцит Державного бюджету України.

У Законі України від 23 листопада 2018 року № 2629-VIII “Про Державний бюджет України на 2019 рік” прогнозувалось, що дефіцит Державного бюджету буде частково фінансуватись за рахунок надходжень від приватизації Державного майна. Проте замість запланованих 17 млрд. грн. надходжень від приватизації (код бюджетної класифікації 500000) у 2019-му році було отримано 0,5495 млрд. грн., що значно менше ніж, наприклад, 3,4 млрд. грн. надходжень від приватизації у 2017-му році. Варто зазначити, що надходження від приватизації перевищили видатки на апарат Фонду державного майна України, які у 2019-му році становили 0,3386 млрд. грн.

Витрати (у вигляді процентів) по обслуговуванню боргу у 2020-му році становитимуть 144 млрд. грн. Станом на лютий 2020 року, Міністерство фінансів України знизило державний борг з 70% до нижче 50%. Виконання Державного бюджету України за чистими кредитами становило -1,5 млрд. грн., а дефіцит склав 59,3 млрд. грн., або 1,5% прогнозного показника номінального ВВП за 2019-й рік.

Після прийняття Закону України № 553-IX планується зростання дефіциту Державного бюджету України, а отже і **необхідність у додатковому залученні 200 млрд. грн.**, що збільшить борг до ВВП знову до надмірно високих показників.

У наступній таблиці проаналізуємо, чи відбулось балансування фінансування дефіциту, компенсаторними механізмами, використаними замість надходжень від приватизації.

Таблиця. Підрозділ IV.2 "Фінансування за класифікацією фінансування бюджету за типом боргового зобов'язання" розділу IV "Фінансування" Звіту про виконання Державного бюджету України.

Код	Найменування згідно з класифікацією фінансування бюджету	Всього (план 2019 р.)	Загальний фонд (план 2019 р.)	Спеціальний фонд (план 2019 р.)	Всього (звіт 2019 р.)	Звіт мінус план 2019 р.
Загальне фінансування		89 989 320,0	69 617 200,0	20 372 120		
400000	Фінансування за борговими операціями	73 678 465,1	52 517 200,0	21 161265,1	80 483 902,7	6 805 438
<i>401000</i>	<i>Запозичення</i>	<i>345 925 614</i>	<i>324 764 349</i>	<i>21 161265,1</i>	<i>425 696 481</i>	<i>79 770 867</i>
<i>401100</i>	<i>Внутрішні запозичення</i>	<i>202 019 349</i>	<i>202 019 349</i>		<i>345 908 205</i>	<i>143 888 856</i>
<i>401200</i>	<i>Зовнішні запозичення</i>	<i>143 906 265</i>	<i>122 745 000</i>	<i>21 161265,1</i>	<i>79 788 276</i>	<i>-64 117 989</i>
402000	Погашення	-272 247 149	-272 247 149		-345 212 578	-72 965 429
<i>402100</i>	<i>Внутрішні зобов'язання</i>	<i>-150 480 114</i>	<i>-150 480 114</i>		<i>-261 412 662</i>	<i>-110 932 548</i>
<i>402200</i>	<i>Зовнішні зобов'язання</i>	<i>-121 767 035</i>	<i>-121 767 035</i>		<i>-2 499 489,9</i>	<i>119 267 545</i>

Код	Найменування згідно з класифікацією фінансування бюджету	Всього (план 2019 р.)	Загальний фонд (план 2019 р.)	Спеціальний фонд (план 2019 р.)	Всього (звіт 2019 р.)	Звіт мінус план 2019 р.
500000	Надходження від приватизації державного майна	17 100 000,0	17 100 000,0		549 516,0	-16 550 484
501000	Надходження від приватизації держ. майна та інших надходжень, безпосередньо пов'яз. з процесом приватизації та кредитування підприємств	17 100 000,0	17 100 000,0		549 516	-16 550 484
600000	Фінансування за активними операціями	-789 145,1		-789 145,1	-39 721,5	749 424
601000	Зміни обсягів депозитів і цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	-792 145,1		-792 145,1	9 117 630	9 909 775
601200	Розміщення бюджетних коштів на депозитах, придбання цінних паперів	-792 145,1		-792 145,1	9 117 630,0	792 145
601220	Придбання цінних паперів	-792 145,1		-792 145,1		792 145
602000	Зміни обсягів бюджетних коштів	3 000,0		3 000,0	-9 157 351,5	-9 160 352
602100	На початок періоду	3 000,0		3 000,0	35 259 252,5	35 256 253
602200	На кінець періоду				42 251 493,1	42 251 493
602300	Інші розрахунки				-2 165 110,8	-2 165 111
602301	Курсова різниця				-8 179 707,2	-8 179 707
602302	Передача коштів із спеціального до загального фонду бюджету					
602304	Інші розрахунки				6 014 596,3	6 014 596
603000	Фінансування за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку					
	Усього	91 134 320,0			80 993 697,2	-10 140 623

Джерело: Підрозділ IV.2 "Фінансування за класифікацією фінансування бюджету за типом боргового зобов'язання" розділу IV "Фінансування" Звіту про виконання Державного бюджету України.

Як бачимо, попри те що недонадходження від приватизації державного майна (КБК 500000) становило - 16 550 484 тис. грн., частково цей показник було перекрито перевиконанням:

1) фінансування за борговими операціями в розмірі 6 805 438 тис. грн. (КБК 400000),

2) фінансування за активними операціями в розмірі 749 424 тис. грн. (КБК 600000).

Наскільки таке планове зростання дефіциту відповідає стратегічним настановам щодо реформування системи управління державними фінансами та щодо управління державним боргом. Що стосується державного боргу, то Середньострокова стратегія управління державним боргом була затверджена Постановою КМУ від 01 грудня 2017 року № 905 лише на 2017-2019 роки. Стратегія базується на:

- макропоказниках, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 411 “Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2018—2020 роки” (Офіційний вісник України, 2017 р., № 49, ст. 1517)⁸;
- прогнозних розрахунках середньострокового бюджету на 2018—2020 роки, що базуються на показниках проекту Основних напрямів бюджетної політики на 2018-2020 роки, схвалених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 червня 2017 р. № 411⁹.

У Стратегії управління державним боргом на 2017-2019 роки було прогнозоване зменшення показника державного боргу до валового внутрішнього продукту шляхом дотримання політики скорочення дефіциту державного бюджету. Також з наступної таблиці побачимо, яким чином зріс плановий дефіцит, у зв'язку з прийняттям “антикоронавірусних” змін до бюджету:

Статті доходів	2013 факт.	2016 факт.	2017 факт.	2018 факт.	2019 факт.	2020 пр.	2020 пр., млрд. грн. (COVID -19)
Державний борг України у гривневому еквіваленті, млрд. грн.		1650,8					
Державний борг України у доларовому еквіваленті, млрд. грн.							
Державний борг до ВВП, прогн. %	32,8	69,3					?
Дефіцит Державного бюджету України до ВВП, прогн. %			2,7	2,4	2,9	2,0	?
Дефіцит Державного бюджету України, факт, млрд. грн			-47,92	-59,25	-80,04	-88,01	-290,42

Джерело: звіти про виконання Державного бюджету України за 2019 рік. закони України “Про Державний бюджет України”.

Отже, збільшення дефіциту Державного бюджету за умов відсутності випереджального зростання номінального валового внутрішнього продукту неминуче асоціюватиметься зі збільшенням показників відношення Державного боргу до валового внутрішнього продукту.

Проте безпрецедентне понад дворазове зростання показника Державного боргу до ВВП, що відбулось у 2014-2016-му роках, можна пояснити не лише необхідністю фінансування дефіциту Державного бюджету України, але і такими факторами як:

- 1) випуск Мінфіном України облігацій внутрішньої державної позики на суму 141,7 млрд. грн для збільшення статутних капіталів державних банків та банків, в яких держава володіє більше ніж 75 відсотками статутного капіталу, переважно викуплений Національним банком України (на 16,6 млрд. грн в АТ “Укрексімбанк”, на 14,3 млрд. грн в АТ “Ощадбанк”, на 3,8 млрд. грн в АТ “Укргазбанк”, на 107 млрд. грн в ПАТ КБ “ПриватБанк” та на 59,6 млрд. грн у Фонді гарантування фізичних осіб (ФГВО);
- 2) необґрунтована триразова девальвація гривні на крос-курсах відносно всіх світових валют, проведена Національним банком України, ефектом якої всередині країни стало “здешевшення життя” в інвалютному вимірі, а для нерезидентів тимчасове переведення торговельного балансу з від’ємних до позитивних значень:

$\downarrow \Delta \text{Dfx} = \downarrow \text{Cfx} + \downarrow \text{Infx} + \downarrow \text{Gfx} + \uparrow \text{Xnfx}$. Зазначене є ілюстрацією відмінностей життєвих інтересів громадян України та нерезидентів.

Крім Середньострокової стратегії управління державним боргом, варто зробити посилання на

⁸ Джерело: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-2017-%D0%BE>.

⁹ Джерело: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-2017-%D1%80>.

розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017-го року № 142-р¹⁰ була схвалена Стратегія реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки. А розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 р. № 415-р¹¹ було затверджено план заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки.

Важливим фактором є те, що близько 324,58 млрд. грн. боргу, оформленого у вигляді облігацій внутрішньої державної позики (ОВДП) – це вкладені кошти Національного банку України.

Джерело: <https://bank.gov.ua/ua/markets/ovdp>

Тобто запозичення Міністерства фінансів України обліковуються у складі міжнародних золотовалютних резервів Національного банку України. Таким чином ОВДП стали найбільшим активом у складі міжнародних золотовалютних резервів Національного банку України. Не виключено, що зароблений Національним банком України відсотковий дохід повернувся до Державного бюджету України у вигляді 64,9 млрд. грн. коштів, що у 2019-му році були перераховані як прибуток Національного банку України до Державного бюджету України відповідно до Закону України “Про Національний банк України”.

Щодо зовнішнього фінансування подолання наслідків впливу кризових ситуацій, які виникають через поширення захворювання на COVID-19.

Єдиним кредитором, що може надавати кредитну підтримку з таким призначенням платежу, є Європейський Союз.

Станом на початок 2020-го року за чотирма рамковими програмами Україна отримала кредитних коштів в Європейського Союзу близько 3,810 млрд. євро:

№	Назва	Дата міжнародного договору	Сума, млн. євро
1	МФД 1	Квітень 2013 р.	610 = 100+260+250
2	МФД 2	Травень 2014 р.	1 000 = 500+500
3	МФД 3	Травень 2015 р.	1 200 (з 1800) = 600+600
4	МФД 4	Вересень 2018 р.	1 000 = 500 + 500
	Усього:		3 810 (з 4 410)

Джерело: eu-ua.org/makrofinansova-dopomoha.

Крім цього, Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Європейський інвестиційний банк

¹⁰ Джерело: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142-2017-%D1%80#n9>.

¹¹ Джерело: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/415-2017-%D1%80>.

(ЄІБ) надали Україні кредитів на суму близько 8 мільярдів євро.

28 січня 2020 року Віце-президент Європейської Комісії з питань євро та соціального діалогу, фінансової стабільності, фінансових послуг та Союзу ринків капіталу Валдіс Домбровскіс у Брюсселі під час шостого засідання Ради асоціації Україна – ЄС відзначив, що за попередньою оцінкою, Україна виконала всі вимоги для отримання другого траншу четвертої програми макрофінансової допомоги ЄС (MFA4). MFA 4 обсягом 1 млрд євро була затверджена у червні і ратифікована Верховною Радою України в листопаді 2018 року.

Європейський парламент та Рада ЄС 22 квітня 2020 року запропонували 10-ти країнам – сусідам – партнерам ЄС пакет макрофінансової допомоги, з метою пом'якшення економічного впливу коронавірусу SARS-CoV-2¹².

Джерело: Європейська комісія.

Наступним кроком можуть стати підписання Головою Національного банку України та Міністром фінансів України з однієї сторони та посадовою особою Європейської комісії (швидше за все, Валдзісом Домбровскісом, виконавчим віце-президентом Європейської комісії за напрямом “Економіка, яка працює для людей”, Паоло Джентілоні, Комісаром ЄС з питань економіки та Юттою Урпілайнен, Комісаром ЄС з питань міжнародного партнерства) з іншої сторони:

- 1) Меморандуму про взаєморозуміння, який визначить передумови виділення коштів кожного траншу,
- 2) Кредитної угоди щодо програми макрофінансової допомоги Україні (з її розподілом на транші та з визначенням технічних особливостей надання позикових коштів),

які будуть підлягати ратифікації Верховною Радою України у вигляді Закону України “Про ратифікацію меморандуму про взаєморозуміння між Україною та Європейським Союзом та кредитної угоди про макрофінансову допомогу”.

ВИСНОВКИ.

Зовнішні ефекти впливу **карантину** на макроекономічні показники сукупного попиту (AD) та сукупної пропозиції (AS) в економіці країни складно оцінити внаслідок невизначеності горизонту планування.

¹² Прес-реліз: <https://t.co/rviGnLPWDV?amp=1>. Ініціатива ЄС походить із стратегії “Team Europe” (“Європейська команда”).

Те саме стосується і впливу **пандемії**, проголошеної ВООЗ, на стан торговельного та платіжного балансів України.

Можливе зростання:

1) заборгованості населення за надані житлово-комунальні послуги, яка станом на кінець лютого складала близько 69,4 млрд. грн., у т.ч. заборгованість населення зі сплати за:

постачання природного газу становила 33,0 млрд грн,

централізоване опалення та постачання гарячої води – 22,0 млрд грн,

утримання будинків і споруд та прибудинкових територій – 4,4 млрд грн,

централізоване постачання холодної води та водовідведення – 3,3 млрд грн,

вивезення побутових відходів – 0,6 млрд грн,

постачання електричної енергії – 6,1 млрд грн.¹³

та

2) заборгованості із виплати заробітної плати, яка, станом на 1 квітня 2020 року, становила близько 2,9642 млрд. грн.¹⁴

Результати першого кварталу 2020-го року стануть показниковими щодо рівня впливу карантинних заходів у деяких галузях економіки.

¹³ Джерело: <https://spilka.pro/zaborgovanist-naselennya-za-komunalku-dosyagla-70-mlrd-grn>.

¹⁴ Джерело: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Додаток 1. Історичні та прогнозні індикатори соціально-економічного розвитку України.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 пр ¹⁵	2021 пр	2022п р
Курс національної валюти, гривень за 1 долар США	7,99	11,87	21,79	25,55	26,04	27,68		27,0-24,8 з 30.03. 20 р.: 29,5	27,2-23,9	27,5-24,2
Зміна реального валового внутрішнього продукту, відсотків до попереднього року	0	-6,6	-9,8	2,3				3,7-4,8	3,8-5,5	4,1-6,5
Валовий внутрішній продукт на душу населення (за паритетом купівельної спроможності), доларів США	8629,7	8683,6	7939,6							
Індекс промислового виробництва, відсотків до попереднього року	95,7	89,9	87	102,8	1					
Продукція сільського господарства (у поточних цінах), млрд. грн.	308,1	370,8	544,2	631,1	690,9					
Індекс сільськогосподарського виробництва, відсотків до попереднього року	113,6	102,2	95,2	106,1						
Грошовий агрегат, М2, млрд. грн.	906,2	955,3	993,8	1 102,4	1 208,6					
Інвестиції в основний капітал, млрд. грн.	267,7	219,4	273,1	326,2						
Питома вага валового нагромадження основного капіталу (ВНОК) у валовому внутрішньому продукті, відсотків	16,9	14,2	13,5	15,2						
Облікова ставка Національного банку, відсотків:										
Максимум	7,5	14	30	22	14,5	18,0				
Мінімум	6,5	6,5	14	14	12,5	16,0				
Міжнародні резерви (станом на кінець року), млрд. доларів США	20,4	7,5	13,3	15,5						
Рівень безробіття населення у віці 15-70 років за методологією Міжнародної організації праці, відсотків до економічно активного	7,3	9,3	9,1	9,3						

¹⁵ Джерело: Уточнені основні прогнозні показники економічного і соціального розвитку України на 2020-2022 роки за двома можливими сценаріями, які розроблено Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України та ухвалено Урядом України (жовтень 2019).

https://mof.gov.ua/uk/macroeconomic_forecast_for_2020-2022-379.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 пр ¹⁵	2021 пр	2022п р
населення відповідного віку										
Прогноз 1						9,1	8,9	8,5		
Прогноз 2						8,9	8,7	8,4		
Прогноз 3						9,2	9,2	9,0		
Середньомісячна заробітна плата працівників, бруто, гривень	3265	3480	4195	5183						
Прогноз 1						8650	9872	10 915		
Прогноз 2						8754	10 079	11 271		
Прогноз 3						8500	9768	10 905		
Середній розмір пенсії, гривень	1526	1582	1700	1828						
Індекс споживчих цін, відсотків (у середньому до попереднього року)	99,7	112,1	148,7	113,9	114,4	110,9		105,5 ¹⁶		
Прогноз 1						110,9	107,5	105,5	105,3	105,1
Прогноз 2						111,4	108,1	105,8	105,0	105,0
Прогноз 3						113,2	111,5			
Частка бідного населення за відносним (національним) критерієм, відсотків	24,8	23,4	22,9	23,2						
				(січень-вересень)						
Коефіцієнт концентрації (індекс Джині)	0,237	0,226	0,227	0,248						
				(січень-вересень)						
Дефіцит/профіцит зведеного бюджету, млрд. гривень	-63,6	-72	-30,9	-54,8						
Дефіцит зведеного бюджету, відсотків валового внутрішнього продукту	4,2	4,5	1,6	2,3 ¹⁷	2,7	2,4	2,2	2,0		
Дефіцит бюджету ПАТ "Національна акціонерна компанія "Нафтогаз України", відсотків валового внутрішнього продукту		5,5	0,9	0						
Частка загальних державних доходів у валовому внутрішньому продукті, відсотків	43,3	40,3	41,9	38,4						
Частка загальних державних витрат у валовому	48,1	44,8	43	40,6						

¹⁶ Джерело: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=671cbaf4-7b1c-4ec5-a4af-10a852bc5a3e&title=UriadUtochnivMakroprognozNa2020-Rik>.

¹⁷ Стратегічним індикатором реалізації Стратегії сталого розвитку "Україна-2020" визначено максимальне відношення дефіциту державного бюджету до валового внутрішнього продукту за розрахунками Міжнародного валютного фонду не перевищуватиме 3 відсотки.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 пр ¹⁵	2021 пр	2022п р
внутрішньому продукті, відсотків										
Внутрішній борг, млрд. грн.	284,09	488,87	529,46 1	689,73	766,67 9					
Зовнішній борг, млрд. грн ¹⁸ .	300,03	611,69 7	1 042, 72	1 240, 03	1 374, 996					
Загальний борг (державний та гарантований державою борг) , млрд. грн.	584,11	1 100, 564	1 572, 18	1 929, 76	2 141, 674					
Державний і гарантований державою борг, відсотків валового внутрішнього продукту (макс. 60% ВВП, зг. статті 18 БКУ).	39,9	69,4	79,1	81 ¹⁹						
Державний борг, відсотків валового внутрішнього продукту. Цільові показники Середньострокової стратегії управління державним боргом на 2017-2019 роки, затвердженої Постановою КМУ від 01.12.2017 № 905 ²⁰ , та від 22 серпня 2018 р. № 883 ²¹ .					66	62	58			
Валовий зовнішній борг, млрд. доларів США	142 079	126 308	118 729	113,51 8	116,57 8					
Валовий зовнішній борг, відсотків валового внутрішнього продукту	74,6	93,9	131,3	121,8						
Сальдо рахунку поточних операцій, відсотків валового внутрішнього продукту	-10	-3,4	-0,2	-4,1						

¹⁸ Стратегія розвитку системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки, затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 р. № 142-р, визначила показником результату зниження частки державного боргу, номінованого в іноземній валюті.

¹⁹ Стратегічним індикатором реалізації Стратегії сталого розвитку “Україна-2020” визначено, що максимальне відношення загального обсягу державного боргу та гарантованого державою боргу до валового внутрішнього продукту за розрахунками Міжнародного валютного фонду не перевищуватиме 60 відсотків, відповідно до ст. 18 БКУ. Стратегія розвитку системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки, затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 лютого 2017 р. № 142-р,

визначила, що “у жовтні 2015 р. Кабінет Міністрів України успішно завершив реструктуризацію зовнішнього державного боргу України на суму близько 15 млрд. доларів США. Умови цієї боргової операції передбачали списання близько 3 млрд. доларів США боргу та дали змогу Україні уникнути сплати запланованих 8,5 млрд. доларів США основної суми боргу, що підлягали виплаті за такими облігаціями до кінця 2018 року. За оцінками МВФ, внаслідок реструктуризації показник співвідношення державного та гарантованого державою боргу до валового внутрішнього продукту знизиться до 73 відсотків у 2020 році”.

²⁰ Див. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/905-2017-%D0%BF>. Стратегія затверджена згідно пункту 3-1 частини першої статті 21 Бюджетного кодексу України на базі макропоказників, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 411 “Про схвалення Прогнозу економічного та соціального розвитку України на 2018-2020 роки”.

²¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/883-2018-%D0%BF#n8>.

Показник	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 пр ¹⁵	2021 пр	2022п р
Чистий приріст прямих іноземних інвестицій, млн. доларів США	3909	299	3012	3268						
Експорт товарів та послуг, млрд. доларів США										
Прогноз 05.2020 р.								59 911		
Прогноз 1						55 715	58 753	63 310		
Прогноз 2						57 136	62 454	68 500		
Прогноз 3						54 211	54 698	56 834		
Імпорт товарів та послуг, млрд. доларів США										
Прогноз 05.2020 р.								68 200		
Прогноз 1						63 431	67 432	71 883		
Прогноз 2						64 592	70 753	76 476		
Прогноз 3						60 679	62 180	64 984		
Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн. доларів США										
Прогноз 05.2020 р.								-8 289		
Прогноз 1						-7 716	-8 679	-8 573		
Прогноз 2						-7 456	-8 299	-7 976		
Прогноз 3						-6 468	-7 482	-8 150		

Джерело: Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 р. № 275-р.

Постанова КМУ від 31 травня 2017 р. № 411 Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2018-2020 роки (<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/411-2017-%D0%BF>).

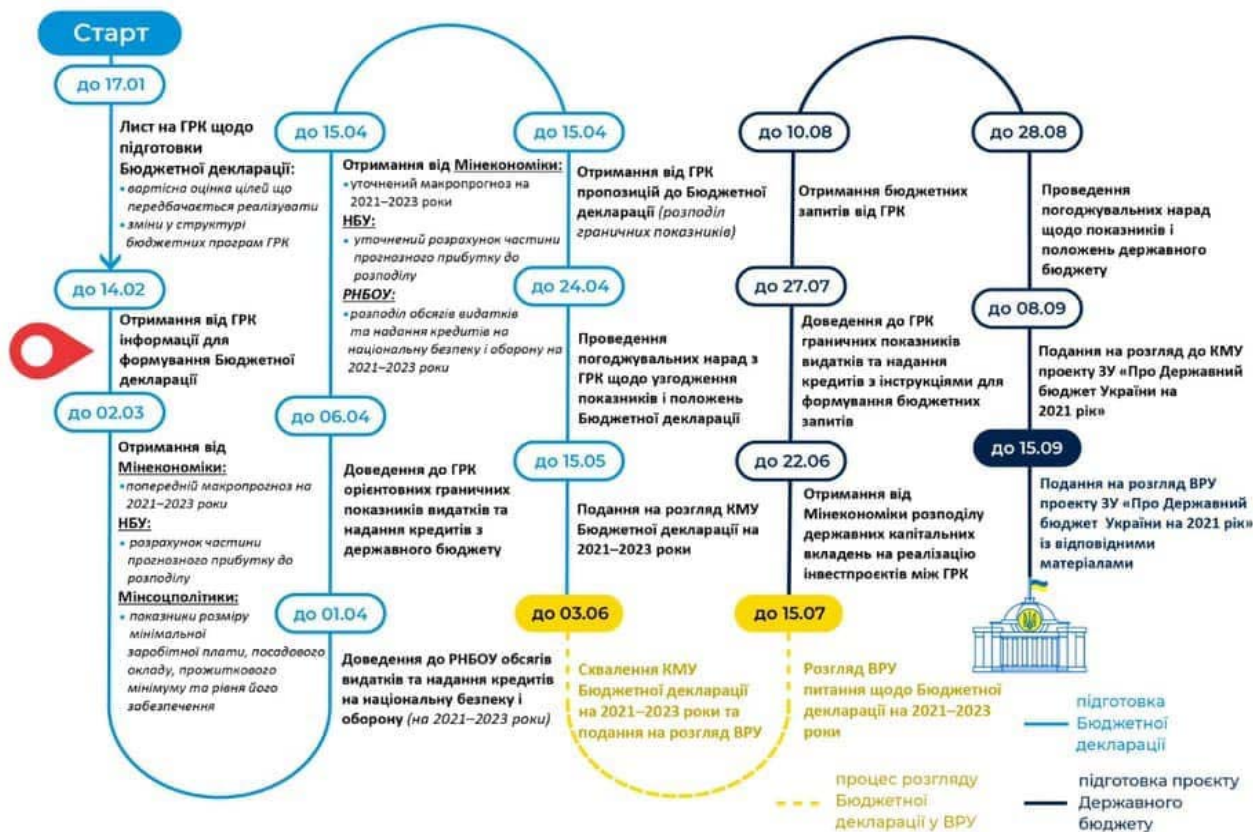

КАРТА БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В 2020 РОЦІ

підготовка Бюджетної декларації на 2021–2023 рік та Державного бюджету на 2021 рік

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

Додаток 3. Платіжний баланс України.

На сторінці Офіційного інтернет-представництва Національного банку України “Статистика зовнішнього сектору”

(https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=65613&cat_id=44446) розміщено динаміку платіжного балансу. Дані щодо потоків, які реєструються в платіжному балансі, узгоджуються з даними про запаси, які відображаються в статистиці зовнішнього боргу та міжнародної інвестиційної позиції (крім статті “інші інвестиції, інші короткострокові активи”).

Держстат України визначає, що “платіжний баланс складається в доларах США”. Основні компоненти платіжного балансу групуються за двома рахунками:

- 1) рахунком поточних операцій,
- 2) рахунком операцій з капіталом та фінансових операцій.

Національний банк України оприлюднює динаміку платіжного балансу України: стандартна форма представлення (відповідно до КПБ6), млн. доларів США.

Статті платіжного балансу	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
А. Рахунок поточних операцій	-3 016	-10 233	-14 335	-16 518	-4 596	-189	-3 450	-2 442	-4 653
В. Рахунок операцій з капіталом	188	101	40	-60	400	456	92	-4	36
<i>Чисте кредитування (+)/ чисте запозичення (-)</i> (=A+B)	-2 828	-10 132	-14 295	-16 578	-4 196	267	-3 358	-2 446	-4 617
С. Фінансовий рахунок	-1 477	-9 161	-12 902	-17 218	-3 663	123	-3 875	-1 964	-2 807
Д. Помилки та упушення	1 351	971	1 393	-640	533	-144	-517	482	1 810
Е. Зведений баланс (= A + B - C + D)	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Джерело: НБУ.

Рахунок поточних операцій включає всі операції з реальними цінностями, що відбуваються між резидентами та нерезидентами, а також операції, пов’язані з безоплатним наданням або одержанням цінностей, які призначені для поточного використання. У структурі поточного рахунка виділяються чотири основні компоненти: товари, послуги, доходи та поточні трансферти.

Рахунок операцій з капіталом охоплює всі операції, які включають одержання або оплату капітальних трансфертів (трансферти на інвестиційні цілі, прощення боргу, перекази мігрантів тощо), а також придбання або реалізацію нефінансових активів та прав власності, таких як, наприклад, торгові марки, патенти, авторські права, права на видобуток корисних копалин та інші.

Платіжний баланс складається з двох частин – надходжень і платежів. Якщо грошові надходження перевищують платежі, платіжний баланс є активним (профіцитним), а якщо сума платежів більша від надходжень – платіжний баланс є пасивним (дефіцитним).

В розширеному форматі динаміку платіжного балансу України можна представити у наступній таблиці. Національним Банком України оприлюднена динаміка платіжного балансу України: стандартна форма представлення (відповідно до КПБ6), млн. доларів США.

Статті платіжного балансу	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Рахунок (сальдо) поточних операцій	-14 335	-16 518	-4 596	-189	-3 450	-2 442	-4 653
Кредит	97 817	93 615	74 363	55 592	54 198	68 008	75 680
Дебет	112 152	110 133	78 959	55 781	57 648	70 450	80 333
Товари та послуги	-14 346	-15 634	-4 606	-1 704	-5 470	-8 644	-11 492
Кредит	86 516	81 719	65 436	47 862	46 008	53 868	59 010
Дебет	100 862	97 353	70 042	49 566	51 478	62 512	70 502
Товари	-21 846	-22 128	-7 128	-3 455	-6 942	-9 663	-12 954
Кредит	64 427	59 106	50 552	35 420	33 560	39 701	43 342
Дебет	86 273	81 234	57 680	38 875	40 502	49 364	56 296

Статті платіжного балансу	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Послуги	7 500	6 494	2 522	1 751	1 472	1 019	1 462
Кредит	22 089	22 613	14 884	12 442	12 448	14 167	15 668
Дебет	14 589	16 119	12 362	10 691	10 976	13 148	14 206
Послуги з переробки матеріальних ресурсів, що належать іншим сторонам	2 067	1 940	1 249	1 015	1 121	1 417	1 640
Кредит	2 077	1 951	1 278	1 078	1 126	1 419	1 641
Дебет	10	11	29	63	5	2	1
Товари для переробки в країні							
Кредит	5 081	5 412	4 285	3 395	3 461	4 253	4 767
Дебет	3 406	3 656	3 026	2 367	2 488	2 987	3 254
Товари для переробки за кордоном							
Кредит	118	107	128	67	42	84	50
Дебет	161	132	143	63	48	13	16
Послуги з ремонту та технічного обслуговування, не віднесені до інших категорій	567	249	192	106	140	173	158
Кредит	615	373	299	192	232	244	241
Дебет	48	124	107	86	92	71	83
Транспорт	4 681	4 437	3 504	3 375	3 414	3 813	3 706
Кредит	8 717	8 478	6 231	5 322	5 348	5 922	5 920
Дебет	4 036	4 041	2 727	1 947	1 934	2 109	2 214
Усі види транспорту							
Пасажирський	714	311	243	273	309	343	368
Кредит	1 146	848	652	580	645	758	757
Дебет	432	537	409	307	336	415	389
Вантажний	1 799	2 179	1 519	1 834	2 168	2 595	2 457
Кредит	4 182	4 290	2 995	2 869	3 172	3 614	3 584
Дебет	2 383	2 111	1 476	1 035	1 004	1 019	1 127
Інший	1 950	1 749	1 594	1 190	869	793	764
Кредит	3 168	3 126	2 424	1 789	1 456	1 458	1 445
Дебет	1 218	1 377	830	599	587	665	681
Морський транспорт	445	325	300	333	246	168	-15
Кредит	1 241	1 124	852	735	663	611	552
Дебет	796	799	552	402	417	443	567
Пасажирський	4	3	0	-1	-2	-1	6
Кредит	5	5	0	0	0	0	6
Дебет	1	2	0	1	2	1	0
Вантажний	-658	-525	-408	-326	-316	-304	-429
Кредит	38	54	34	14	32	43	37
Дебет	696	579	442	340	348	347	466
Інший	1 099	847	708	660	564	473	408
Кредит	1 198	1 065	818	721	631	568	509
Дебет	99	218	110	61	67	95	101
Повітряний транспорт	519	143	300	230	224	349	409
Кредит	1 510	1 334	1 072	855	883	1 092	1 199
Дебет	991	1 191	772	625	659	743	790

Статті платіжного балансу	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Пасажирський	586	184	226	273	301	325	353
Кредит	814	511	523	518	582	687	698
Дебет	228	327	297	245	281	362	345
Вантажний	71	82	81	84	51	129	99
Кредит	251	258	177	148	147	220	201
Дебет	180	176	96	64	96	91	102
Інший	-138	-123	-7	-127	-128	-105	-43
Кредит	445	565	372	189	154	185	300
Дебет	583	688	379	316	282	290	343
Залізничний транспорт	78	184	99	267	139	86	56
Кредит	1 587	1 615	1 099	751	561	581	537
Дебет	1 509	1 431	1 000	484	422	495	481
Пасажирський	108	110	5	-3	0	2	0
Кредит	305	311	113	54	49	48	36
Дебет	197	201	108	57	49	46	36
Вантажний	-552	-494	-299	-5	-39	-109	-134
Кредит	364	385	350	272	198	183	181
Дебет	916	879	649	277	237	292	315
Інший	522	568	393	275	178	193	190
Кредит	918	919	636	425	314	350	320
Дебет	396	351	243	150	136	157	130
Автомобільний транспорт	-242	-107	150	-54	-45	18	77
Кредит	452	475	460	248	239	274	301
Дебет	694	582	310	302	284	256	224
Пасажирський	5	0	3	3	7	14	5
Кредит	11	7	7	7	11	20	13
Дебет	6	7	4	4	4	6	8
Вантажний	-347	-234	-37	-105	-94	-53	39
Кредит	243	240	199	151	142	156	201
Дебет	590	474	236	256	236	209	162
Інший	100	127	184	48	42	57	33
Кредит	198	228	254	90	86	98	87
Дебет	98	101	70	42	44	41	54
Інший транспорт	3 663	3 694	2 507	2 521	2 782	3 110	3 062
Кредит	3 706	3 716	2 588	2 649	2 927	3 272	3 197
Дебет	43	22	81	128	145	162	135
Пасажирський	11	14	9	1	3	3	4
Кредит	11	14	9	1	3	3	4
Дебет	0	0	0	0	0	0	0
Вантажний	3 285	3 350	2 182	2 186	2 566	2 932	2 882
Кредит	3 286	3 353	2 235	2 284	2 653	3 012	2 964
Дебет	1	3	53	98	87	80	82
<i>у тому числі</i>							
Трубопровідний транспорт	3 246	3 333	2 156	2 160	2 544	2 918	2 862
Кредит	3 247	3 336	2 209	2 258	2 631	2 998	2 944

Статті платіжного балансу	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Дебет	1	3	53	98	87	80	82
Інший	367	330	316	334	213	175	176
Кредит	409	349	344	364	271	257	229
Дебет	42	19	28	30	58	82	53
Поштові послуги та послуги кур'єрського зв'язку	218	198	148	78	68	82	117
Кредит	221	214	160	84	75	92	134
Дебет	3	16	12	6	7	10	17
Подорожі	-262	-680	-3 449	-3 361	-3 909	-5 860	-6 245
Кредит	4 842	5 083	1 612	1 082	1 078	1 261	1 479
Дебет	5 104	5 763	5 061	4 443	4 987	7 121	7 724
Ділові	-1 180	-1 468	-1 374	-1 240	-1 381	37	63
Кредит	281	284	121	86	102	96	113
Дебет	1 461	1 752	1 495	1 326	1 483	59	50
Особисті	918	788	-2 075	-2 121	-2 528	-65	-49
Кредит	4 561	4 799	1 491	996	976	12	19
Дебет	3 643	4 011	3 566	3 117	3 504	77	68
Будівництво	-41	55	149	271	138	-351	-336
Кредит	304	275	209	288	182	74	81
Дебет	345	220	60	17	44	425	417
Послуги зі страхування та пенсійного забезпечення	-75	-111	-79	-53	-71	-358	-500
Кредит	54	40	13	14	24	72	92
Дебет	129	151	92	67	95	430	592
Фінансові послуги	-703	-662	-580	-684	-478	2 918	2 862
Кредит	249	349	221	190	83	2 998	2 944
Дебет	952	1 011	801	874	561	80	82
Плата за користування інтелектуальною власністю, що не віднесена до інших категорій	-603	-905	-434	-273	-285	175	176
Кредит	124	167	118	85	73	257	229
Дебет	727	1 072	552	358	358	82	53
Телекомунікаційні, комп'ютерні та інформаційні послуги	802	1 019	1 460	1 478	1 815	2 252	2 858
Кредит	1 321	1 782	2 042	2 105	2 310	2 760	3 472
Дебет	519	763	582	627	495	508	614
Телекомунікаційні послуги	181	70	232	121	160	121	138
Кредит	329	388	444	398	310	256	246
Дебет	148	318	212	277	150	135	108
Комп'ютерні послуги	603	894	1 163	1 341	1 652	2 131	2 724
Кредит	937	1 292	1 500	1 668	1 975	2 485	3 204
Дебет	334	398	337	327	323	354	480
Інформаційні послуги	18	55	65	16	3	0	-4
Кредит	55	102	98	39	25	19	22
Дебет	37	47	33	23	22	19	26
Інші ділові послуги	1 058	1 183	968	675	384	638	650
Кредит	2 951	3 239	2 495	1 807	1 643	1 963	2 260

Статті платіжного балансу	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Дебет	1 893	2 056	1 527	1 132	1 259	1 325	1 610
Науково-дослідні та дослідно-конструкторські послуги	401	432	351	317	199	196	151
Кредит	567	581	440	349	256	266	224
Дебет	166	149	89	32	57	70	73
Професійні послуги та консультаційні послуги з управління	135	260	274	133	101	155	298
Кредит	753	892	727	508	501	592	838
Дебет	618	632	453	375	400	437	540
Технічні послуги, послуги з торгівлі та інші ділові послуги	522	491	343	225	84	287	201
Кредит	1 631	1 766	1 328	950	886	1 105	1 198
Дебет	1 109	1 275	985	725	802	818	997
Послуги приватним особам та послуги в галузі культури та відпочинку	-112	-212	-100	-74	-56	-67	-56
Кредит	119	114	64	39	36	37	50
Дебет	231	326	164	113	92	104	106
Аудіовізуальні послуги та пов'язані з ними послуги	-114	-220	-57	-65	-41	-39	-23
Кредит	36	42	31	17	14	15	24
Дебет	150	262	88	82	55	54	47
Інші послуги приватним особам та послуги в галузі культури та відпочинку	2	8	-43	-9	-15	-28	-33
Кредит	83	72	33	22	22	22	26
Дебет	81	64	76	31	37	50	59
Державні товари та послуги, не віднесені до інших категорій	121	181	-358	-724	-741	-610	-427
Кредит	716	762	302	240	313	307	300
Дебет	595	581	660	964	1 054	917	727
Первинні доходи	-2 965	-3 033	-1 531	-1 113	-931	2 579	3 151
Кредит	7 082	7 767	5 503	4 298	4 481	9 329	11 707
Дебет	10 047	10 800	7 034	5 411	5 412	6 750	8 556
Оплата праці	5 520	6 757	5 154	4 107	4 286	9 110	11 326
Кредит	5 542	6 782	5 183	4 143	4 323	9 137	11 342
Дебет	22	25	29	36	37	27	16
Доходи від інвестицій	-8 485	-9 790	-6 685	-5 220	-5 217	-6 531	-8 175
Кредит	1 540	985	320	155	158	192	365
Дебет	10 025	10 775	7 005	5 375	5 375	6 723	8 540
Прямі інвестиції	-3 732	-4 415	-1 662	-429	-1 099	-2 411	-3 549
Кредит	1 043	590	80	42	29	32	90
Дебет	4 775	5 005	1 742	471	1 128	2 443	3 639
Доходи від інструментів участі в капіталі компаній і частки в інвестиційних фондах	-3 259	-3 818	-1 285	-4	-662	-2 004	-3 121
Кредит	1 042	590	78	42	27	30	90
Дебет	4 301	4 408	1 363	46	689	2 034	3 211

Статті платіжного балансу	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Дивіденди та відрахування з доходів квазікорпорацій	-3 259	-3 818	-1 285	-4	-662	-1 605	-2 606
Кредит	1 042	590	78	42	27	30	90
Дебет	4 301	4 408	1 363	46	689	1 635	2 696
Реінвестовані доходи	0	0	0	0	0	-399	-515
Кредит	0	0	0	0	0	0	0
Дебет	0	0	0	0	0	399	515
Проценти	-473	-597	-377	-425	-437	-407	-428
Кредит	1	0	2	0	2	2	0
Дебет	474	597	379	425	439	409	428
Портфельні інвестиції	-1 398	-2 016	-2 267	-1 820	-1 551	-1 683	-2 350
Кредит	38	57	7	4	3	3	12
Дебет	1 436	2 073	2 274	1 824	1 554	1 686	2 362
Інвестиційний доход від участі в капіталі компаній та інвестиційних фондах	-62	-114	-17	1	0	-181	-686
Кредит	17	1	4	1	1	1	7
Дебет	79	115	21	0	1	182	693
Проценти	-1 336	-1 902	-2 250	-1 821	-1 551	-1 502	-1 664
Кредит	21	56	3	3	2	2	5
Дебет	1 357	1 958	2 253	1 824	1 553	1 504	1 669
Довгострокові	-1 336	-1 902	-2 250	-1 821	-1 551	-1 502	-1 664
Кредит	21	56	3	3	2	2	5
Дебет	1 357	1 958	2 253	1 824	1 553	1 504	1 669
Інші інвестиції	-3 355	-3 359	-2 756	-2 971	-2 567	-2 437	-2 276
Кредит	459	338	233	109	126	157	263
Дебет	3 814	3 697	2 989	3 080	2 693	2 594	2 539
Проценти	-3 355	-3 359	-2 756	-2 971	-2 567	-2 437	-2 276
Кредит	459	338	233	109	126	157	263
Дебет	3 814	3 697	2 989	3 080	2 693	2 594	2 539
Вторинні доходи	2 976	2 149	1 541	2 628	2 951	3 623	3 688
Кредит	4 219	4 129	3 424	3 432	3 709	4 811	4 963
Дебет	1 243	1 980	1 883	804	758	1 188	1 275
Сектор загального державного управління	434	462	581	824	1 040	793	673
Кредит	504	526	613	891	1 129	878	717
Дебет	70	64	32	67	89	85	44
Поточні операції в межах міжнародного співробітництва	485	479	577	870	990	841	657
Кредит	485	479	577	870	990	841	657
Дебет	0	0	0	0	0	0	0
Різні поточні трансферти сектора державного управління	-51	-17	4	-46	50	-48	16
Кредит	19	47	36	21	139	37	60
Дебет	70	64	32	67	89	85	44
Фінансові корпорації, нефінансові корпорації, домашні господарства та НКОДГ	2 542	1 687	960	1 804	1 911	2 830	3 015
Кредит	3 715	3 603	2 811	2 541	2 580	3 933	4 246

Статті платіжного балансу	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Дебет	1 173	1 916	1 851	737	669	1 103	1 231
Приватні трансферти (поточні трансферти між домашніми господарствами-резидентами та домашніми господарствами - нерезидентами)	1 926	1 194	498	1 111	1 301	2 438	2 633
Кредит	2 907	2 885	2 171	1 702	1 823	2 995	3 182
Дебет	981	1 691	1 673	591	522	557	549
Грошові перекази робітників	1 735	1 509	1 136	1 006	1 087	980	834
Кредит	1 749	1 531	1 165	1 016	1 102	996	854
Дебет	14	22	29	10	15	16	20
Інші поточні трансферти	616	493	462	693	610	392	382
Кредит	808	718	640	839	757	938	1 064
Дебет	192	225	178	146	147	546	682
РАХУНОК ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ	40	-60	400	456	92	-4	36
Кредит	108	201	421	471	111	22	69
Дебет	68	261	21	15	19	26	33
Придбання/вибуття невірбовничих нефінансових активів	31	-84	39	52	84	-8	26
Кредит	99	177	60	67	102	18	59
Дебет	68	261	21	15	18	26	33
Капітальні трансферти	9	24	361	404	8	4	10
Кредит	9	24	361	404	9	4	10
Дебет	0	0	0	0	1	0	0
Сектор загального державного управління	0	0	340	1	0	0	0
Кредит	0	0	340	1	0	0	0
Дебет	0	0	0	0	0	0	0
Інші капітальні трансферти	0	0	340	1	0	0	0
Кредит	0	0	340	1	0	0	0
Дебет	0	0	0	0	0	0	0
Фінансові корпорації, нефінансові корпорації, домашні господарства і некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства (НКОДГ)	9	24	21	403	8	4	10
Кредит	9	24	21	403	9	4	10
Дебет	0	0	0	0	1	0	0
Прощення боргу	0	0	0	392	0	0	0
Кредит	0	0	0	392	0	0	0
Дебет	0	0	0	0	0	0	0
Інші капітальні трансферти	9	24	21	11	8	4	10
Кредит	9	24	21	11	9	4	10
Дебет	0	0	0	0	1	0	0
Чисте кредитування (+) /чисті запозичення(-) (баланс рахунку поточних операцій і рахунку операцій з капіталом)	-14 295	-16 578	-4 196	267	-3 358	-2 446	-4 617
ФІНАНСОВИЙ РАХУНОК (Чисте кредитування (+) /чисті запозичення(-))	-12 902	-17 218	-3 663	123	-3 875	-1 964	-2 807

Статті платіжного балансу	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Прямі інвестиції	-7 195	-4 079	-299	-3 012	-3 268	-2 593	-2 363
Чисті активи	980	430	548	38	173	234	127
Інструменти участі в капіталі	1 206	420	105	-51	16	8	-4
Участь в капіталі	1 206	420	105	-51	16	8	-4
Інвестиції прямого інвестора в підприємства прямого інвестування	1 206	420	105	-51	16	8	-4
Реінвестування доходів	0	0	0	0	0	0	0
Боргові інструменти	-226	10	443	89	157	226	131
Інвестиції прямого інвестора в підприємства прямого інвестування	0	0	6	0	0	0	0
Інвестиції підприємств прямого інвестування в прямого інвестора (зворотне інвестування)	-226	10	437	89	157	226	131
Чисті зобов'язання	8 175	4 509	847	3 050	3 441	2 827	2 490
Інструменти участі в капіталі	6 248	3 668	712	4 003	3 550	1 934	1 876
Участь в капіталі	6 248	3 668	712	4 003	3 550	1 535	1 361
Інвестиції прямого інвестора в підприємства прямого інвестування	6 248	3 668	712	4 003	3 550	1 535	1 361
					0	0	0
Реінвестування доходів	0	0	0	0	0	399	515
Боргові інструменти	1 927	841	135	-953	-109	893	614
Інвестиції прямого інвестора в підприємства прямого інвестування	1 927	841	135	-953	-109	893	614
Інвестиції підприємств прямого інвестування в прямого інвестора (зворотне інвестування)	0	0	0	0	0	0	0
Портфельні інвестиції	-4 689	-8 787	2 700	-367	-293	-1 800	-2 047
Чисті активи	72	-5	-1	3	-77	3	33
Інструменти участі у капіталі	23	-11	-1	3	-77	2	6
Депозитні корпорації (крім центрального банку)	20	-13	-4	3	-77	0	0
Сектор загального державного управління	0	0	0	0	0	0	0
Інші сектори	3	2	3	0	0	2	6
Боргові цінні папери	49	6	0	0	0	1	27
Депозитні корпорації (крім центрального банку)	0	0	0	0	0	1	27
Довгострокові	0	0	0	0	0	1	-1
Інші сектори	49	6	0	0	0	0	28
Довгострокові	49	6	0	0	0	0	0
Чисті зобов'язання	4 761	8 782	-2 701	370	216	0	0
Інструменти участі у капіталі	516	1 180	-391	177	69	1 803	2 080
Інші сектори	516	1 180	-391	177	69	110	-9
Боргові цінні папери	4 245	7 602	-2 310	193	147	110	-9
Центральний банк	0	0	0	0	0	1 693	2 089

Статті платіжного балансу	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Довгострокові	0	0	0	0	0	0	0
Депозитні корпорації (крім центрального банку)	-346	1 779	-717	-613	-88	0	0
Короткострокові	0	0	0	0	5	-100	92
Довгострокові	-346	1 779	-717	-613	-93	-8	0
Сектор загального державного управління	3 424	4 786	19	949	256	-92	92
Короткострокові	58	-64	3	-3	0	1 496	1 983
Довгострокові	3 366	4 850	16	952	256	0	-32
Інші сектори	1 167	1 037	-1 612	-143	-21	1 496	2 015
Короткострокові	0	0	0	0	4	297	14
Довгострокові	1 167	1 037	-1 612	-143	-25	0	0
Інші інвестиції	6 576	-800	6 340	-2 514	-2 662	297	14
Чисті активи	9 225	-1 720	1 515	-1 045	-4 814	-244	-558
Чисті зобов'язання	2 649	-920	-4 825	1 469	-2 152	629	2 109
Інші інструменти участі в капіталі	7	1	-4	12	12	873	2 667
Чисті активи	7	1	-4	12	12	24	24
Чисті зобов'язання	0	0	0	0	0	24	24
Валюта і депозити	12 834	612	3 299	2 047	-3 513	994	2 232
Чисті активи	9 951	-1 125	790	-1 705	-5 182	-419	1 688
Центральний банк	-284	-149	-361	-52	-15	-11	-19
Депозитні корпорації (крім центрального банку)	1 759	-3 210	-2 991	345	-628	-739	-372
У тому числі: міжбанківські операції	-49	61	-1 195	233	-3	352	-291
Короткострокові	1 767	-3 206	-3 021	327	-591	-737	-370
Довгострокові	-8	-4	30	18	-37	-2	-2
Інші сектори	8 476	2 234	4 142	-1 998	-4 539	331	2 079
Короткострокові	8 476	2 234	4 142	-1 998	-4 539	331	2 079
Нефінансові корпорації, домашні господарства та некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства (НКОДГ)	8 476	2 234	4 142	-1 998	-4 539	331	2 079
Короткострокові	8 476	2 234	4 142	-1 998	-4 539	331	2 079
Чисті зобов'язання	-2 883	-1 737	-2 509	-3 752	-1 669	393	2 115
Центральний банк	7	-12	0	0	0	0	0
Довгострокові	7	-12	0	0	0	0	0
Депозитні корпорації (крім центрального банку)	-2 890	-1 725	-2 509	-3 752	-1 669	-1 413	-544
У тому числі: міжбанківські операції	-2 441	-2 324	-1 498	-3 831	-2 384	-1 413	-452
Короткострокові	-1 647	696	337	-518	148	-534	-291
Довгострокові	-1 243	-2 421	-2 846	-3 234	-1 817	-879	-253
Кредити та позики	-2 908	3 015	-4 345	-6 909	1 011	-701	-1 680
Чисті активи	22	-66	-15	39	-72	-14	-7
Депозитні корпорації (крім центрального банку)	22	-66	-15	39	-72	-14	-7
Короткострокові	26	-46	496	201	-31	-36	-1

Статті платіжного балансу	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Довгострокові	-4	-20	-511	-162	-41	22	-6
Чисті зобов'язання	2 930	-3 081	4 330	6 948	-1 083	687	1 673
Центральний банк	-2 631	-3 062	551	4 666	-301	778	658
МВФ Кредити та позики від	-2 631	-3 062	551	3 346	1 002	678	658
Інші короткострокові	0	0	0	1 320	-1 303	0	0
Інші довгострокові	0	0	0	0	0	100	0
Депозитні корпорації (крім центрального банку)	-405	693	407	-552	-959	-109	91
Короткострокові	92	476	-96	-319	-45	-45	-94
Довгострокові	-497	217	503	-233	-914	-64	185
Сектор загального державного управління	-1 782	-2 546	3 626	4 116	252	-41	-552
МВФ Кредити та позики від	-788	-2 513	352	1 821	0	-571	-1 374
Інші короткострокові	-2 000	0	0	0	0	0	0
Інші довгострокові	1 006	-33	3 274	2 295	252	530	822
Інші сектори	7 748	1 834	-254	-1 282	-75	59	1 476
Короткострокові	-299	570	342	-84	273	607	356
Довгострокові	8 047	1 264	-596	-1 198	-348	-548	1 120
Торгові кредити та аванси	-3 471	-4 469	7 390	2 336	-172	-561	-1 134
Чисті активи	-869	-571	744	609	428	1 038	404
Інші сектори	-869	-571	744	609	428	1 038	404
Короткострокові	-760	-613	810	604	441	1 004	395
Довгострокові	-109	42	-66	5	-13	34	9
Нефінансові корпорації, домашні господарства та некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства (НКОДГ)	-869	-571	744	609	428	1 038	404
Короткострокові	-760	-613	810	604	441	1 004	395
Довгострокові	-109	42	-66	5	-13	34	9
Чисті зобов'язання	2 602	3 898	-6 646	-1 727	600	1 599	1 538
Інші сектори	2 602	3 898	-6 646	-1 727	600	1 599	1 538
Короткострокові	2 458	3 036	-7 371	-2 025	784	1 645	1 523
Довгострокові	144	862	725	298	-184	-46	15
Нефінансові корпорації, домашні господарства та некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства (НКОДГ)	2 602	3 898	-6 646	-1 727	600	1 599	1 538
Короткострокові	2 458	3 036	-7 371	-2 025	784	1 645	1 523
Довгострокові	144	862	725	298	-184	-46	15
Інша дебіторська/кредиторська заборгованість	114	41	0	0	0	0	0
Чисті активи	114	41	0	0	0	0	0
Сектор загального державного управління	0	0	0	0	0	0	0
Короткострокові	0	0	0	0	0	0	0
Інші сектори	114	41	0	0	0	0	0
Короткострокові	114	41	0	0	0	0	0
Довгострокові	0	0	0	0	0	0	0

Статті платіжного балансу	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Нефінансові корпорації, домашні господарства та некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства (НКОДГ)	114	41	0	0	0	0	0
Короткострокові	114	41	0	0	0	0	0
Довгострокові	0	0	0	0	0	0	0
Чисті зобов'язання	0	0	0	0	0	0	0
Спеціальні права запозичення (зобов'язання)	0	0	0	0	0	0	0
Резервні активи	-7 594	-3 552	-12 404	6 016	2 348	2 673	2 161
Монетарне золото	389	295	-726	132	-101	-1	-49
Золото в злитках	60	168	-69	7	-13	2	1
Неалоковані рахунки у золоті	329	127	-657	125	-88	-3	-50
Спеціальні права запозичення	-10	8	-2	14	2 793	-705	-2 154
Інші резервні активи	-7 973	-3 855	-11 676	5 870	-344	3 379	4 364
Готівкова валюта та депозити	-5 287	-217	-5 035	4 223	-3 409	-1 012	3 366
Вимоги до органів грошово-кредитного регулювання	817	-1 338	-395	575	-602	241	-106
Вимоги до інших інституційних одиниць	-6 104	1 121	-4 640	3 648	-2 807	-1 253	3 472
Цінні папери	-2 686	-3 638	-6 641	1 647	3 065	4 391	998
Боргові цінні папери	-2 686	-3 638	-6 641	1 647	3 065	4 391	998
Довгострокові	-2 686	-3 638	-6 641	1 647	3 065	4 391	998
ПОМИЛКИ ТА УПУЩЕННЯ	1 393	-640	533	-144	-517	482	1 810
ЗЕДЕНИЙ БАЛАНС	0	0	0	0	0	0	0

Джерело: www.bank.gov.ua.

Примітки:

1. Дані з 2014 р. наведені без урахування тимчасово окупованої території АР Крим та м. Севастополь.
2. Дані за окремими статтями платіжного балансу за 2016 р. було скориговано у зв'язку з уточненням звітної інформації.